TREDIE HEFTE

AF

BESKRIVELSEN

OVER DEN

IISLANDSKE KYST

OG DE DERVÆRENDE

HAVNE

HENHÖRENDE TIL KAARTET No. 4 OVER NORDKYSTEN
FRA SKAGA-FJORD TIL KAP-LANGANÆS
OG ÖSTKYSTEN DERFRA NEED TIL
MULE-HAVN.

Udgivet fra det Kongelige Söekaart-Arkiv 1821.

Samlet og udarbeidet af

P. de Löwenörn,

Contre-Admiral, Commandeur af Dannebroge og Dannebrogsmand, Ridder af St. Anna-Ordenens 1ste Classe, Commandeur og Ridder af flere Ordener, Directeur for det Kongelige Söekaart-Arkiv m. m., Medlem af det Kongelige Videnskabernes Selskab, og corresponderende Medlem af flere lærde Selskaber m. m.

KJÖBENHAVN 1821.
Trykt i Thieles Bogtrykkerie.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Forerindring.

I Henseende til Beretningen om Opmaalingen af den Deel af Kysten, som indbefattes paa det her omtalede Kaart, have vi intet at tilföie til det, som derom allerede er sagt i det foregaaende, eller andet Hefte af Beskrivelsen over de Islandske Kyster.

Denne Deel af den Islandske Kyst, fra *Skage-Fjord* til om forbi *Langanæs*, er opmaalt af de Herrer Major Ridder *v. Scheel*, Capitainer *v. Frisack* og *v. Born*, og skylde vi i Særdeleshed sidstnævnte de fuldstændige Oplysninger og Beskrivelser om og over denne Kyst og Farvandet, som denne Deel indeholder, og som vi smigrer os med vil findes höistvigtige og veiledende for enhver som skulle beseile samme.

Vi ville ikke undlade fremdeles, som i foregaaende andet Hefte af disse Beskrivelser, at meddele Iagttagelser over Strömsætningen, Isens Drivt o. s. v. ved disse Kyster, som i höieste Maade fortjener de Söefarendes Opmærksomhed, som skulle besöge disse vanskelige Farvande, hvilke fornemmelig er os meddeelt af Capitain *v. Born* og flere. Kaartets Brug er vist vigtigt; men da det man med Ord kan forklare over Gjenstande, som ere umulige at afbilde eller oplyse ved Kaarter, saa kunde man vel kalde Kaarterne et dödt Bogstav, men Beskrivelserne giver, om vi saa kan sige, Liv dertil.

I Slutningen af bemeldte andet Hefte, Pag. 35, have vi allerede forelöbigen anmærket, at Strömmen langs Nordkysten af Island sætter fornemmelig Östlig, dette synes endnu mere at finde Medhold deri, at

Drivtömmeret oftere og i ſtörre Mængde andriver mod, og lægger ſig mere ved Veſt- end ved Öſtſiden af Nordlandets længſt udgaaende Landpynter, ſaaſom ved *Refsnæs*, *Raunhöfnartange*, *Langanæs* etc., ſamt at den ſaakaldte grönlandſke Driv- eller Hav-Iis, ſom ſædvanligen indfinder ſig under Landet, kommer fra Veſt eller Nordveſt, og ſom ofteſt er ledſaget med en Vind fra ſamme Kant; naar den om Sommeren igjen forlader Landets Kyſter, driver den Öſter efter eller ogſaa N. O. ud, ſvinger ſig ſaa udentvivl ind i den udenfor, i en vis Afſtand fra Landet værende Hoved Öſten Ström, ſom bringer Iſen atter Veſter efter, og ſætter den, naar Omſtændighederne derefter föier ſig med den övrige Høvedmaſſe af Iis, langs Öſtkyſten af *Grönland* S. V. efter o. ſ. f. Noget af den Iis, ſom ſættes ved Strömmen Öſt forbi *Langanæs*, kan og möde ſaadan Ström, at denne gaaer noget need paa Öſtſiden af Island.

Ved en nöiere Underſögelſe, vil diſſe os ſenere til Kundſkab komne Iagttagelſer, ogſaa kunne beſtaae med den i bemeldte vor Forerindring, og af de ſtörſte Naturkyndige paa gode Grunde antagne Mening, at nemlig det ſtore Verdenshav overhoved maae have et uophörligt Træk fra Öſten til Veſten, eller i modſat Retning af Jordens daglige Sving om ſin Axe ſamt ved det under Æqvator værende ſtærkere Centrifugal-Sving, at trække ſig tillige herop imod Klodens Midte. Det ſynes nemlig uden for al Tvivl, at de Træarter, ſom andrive og opkaſtes paa Nordkyſten af Island, hidröre for ſtörſtedelen fra det hvide Hav og de Siberiſke Kyſter, lösrevne og udförte i Havet ved de deri udfaldende ſtore Floder. Naar altſaa Træarter, fra fjerne Öſtlig liggende Lande, opdrive paa de langt Veſten for beliggende Islandſke Kyſter, ſaa kan det neppe drages i Tvivl, at dette maa fremvirkes ved en Öſtlig Hovedſtrömning, ſom i Forening med Centrifugal-Svinget, maae give den et noget Sydlig Træk paa den Nordlige Deel af Kloden; men da nu Strömmen i Fölge det foranförte, under Nordkyſten af Island ikke deſtomindre viſer et Löb fra Veſten til Öſten, eller modſat af den nylig antagne Hovedſtrömning; ſaa ſynes det at man med Grund maa antage, at dette foraarſages ved et Slags Iidevand eller Modvirkning, ſom hiin Hovedſtrömning möder ved Kyſten af *Grönland*, og foraarſager at endeel Iis faaer omvendt Drivt. Midlertid kan vi ikke anſee dette uden ſom

ſand-

ſandſynlige Slutninger, der kunne fortjene nöiere Underſögelſe og Bekræftelſe.

En mærkelig Omſtændighed vil vi ikke forbigaae, der ſynes at beſtyrke det foranförte.

Man har ſaa at ſige aldrig Exempel, at Skibe paa deres Seilads til og fra Iisland nogenſinde have mödt Driviis, forinden de nærmes den Iislandſke Öſtkyſt, da mödes Iiſen ofte paa 10-12 Mile til henved en Snees Mile fra Land, og naar de komme op mod *Langanæs*, mödes meget ofte Iis. Det er ikke ſjelden at denne Iis indfinder ſig ved den Öſtlige Kyſt af *Iisland* midt om Sommeren og gjör Anduvningen vanſkeligere; men den ligger ikke ſaa ſtadig her, ſom ved Nord og ved Nordveſt-Siden; den kommer iblandt udenfor *Beru-Fjord* og *Öſtrehorn;* men Erfarenhed ſynes at bekræfte, at Iiſen, naar den forlader Öſtkyſten, driver förſt Oſt og Nordoſt ud, og formodenlig ſvinger ſig ind i den af os foreſtilte Hovedſtrömning, thi et höiſt ſjelden Tilfælde er det, at ſee eller möde Driviis udenfor Syd-Siden af Iisland, ſom da maatte drive Veſter paa.

Efter at have forudſkikket dette Begreb om Strömgangen, ville vi nu overgaae til at omtale de aarlige Beſög, ſom den forommeldte fremmede Driviis gjör, iſær under *Iislands* Nordkyſt opfylder Fjordene, Vigene og Bugterne, og omringer Kyſterne i en uoverſkuelig Udſtrækning.

Denne Iis beſtaaer af to Slags.

1) De ſaakaldede *Fjalljaker* og

2) en almindelig *Flakiis.*

1) *Fjalljakerne* ere ſvömmende Iisbjerge af overordenlig Störrelſe og afvexlende Former; imidlertid ſeer man under *Iisland* diſſe kun enkelt ſpredte blandet mellem den anden Iis; de ſtörſte blandt deme har man ſeet grundfæſte ſig paa en Dybde af meer end 80 Favne, og ved at ſlutte fra de ſædvanlige Love, efter hvilke denne Iis almindelig pleier at ſynke, ſaa ſkulde endnu $\frac{1}{6}$ Deel af denne Dybde, i det Tilfælde altſaa over 14 Favne rage ovenfor Vandfladen, og fölgelig Iisbjergets hele Höide have udgjort henved 100 Favne.

Denne Slags Iis har almindelig et hvidere og klarere Skjær end Iismarkerne eller den ſaakaldede Flakiis.

2) *Flakiisen* er flad og af 1, 2 à 3 Favnes Tykkelse, söegrön af Udseende. Denne Iis har, som forhen er bemærket, gjerne nogle Iisbjerge i Fölge med sig, som da reise sig op over den; naar man derfor langt borte opdager Iisstrækninger, troer man förſt hiſt og her i Horizonten at bemærke Seilere; men alt som man kommer nærmere, sees flere og flere af Iisbjergene, og omsider en uoverskuelig Iismasse med Bjerge af uendelige Mangfoldigheder i afvexlende Former og Skikkelser.

Endskjöndt at Haviisen, som forhen bemærket, sædvanlig indfinder sig under Landet med Vinde fra N. til V., saa maa vi dog herved erindre, at dens Drivt almindeligen er mere afhængig af Strömmen end af Vind og Söegang, hvilket lader sig forklare af Iisens ulige större Dybde under Vandet, som Strömmen kan virke med större Kraft paa, end Vinden paa den derimod ubetydelige Höide over Vandet. Man seer derfor ofte de större Iismasser i en stærkere Drivt end de mindre, og meget ofte stærkt at sammenstöde mod hinanden. Iblandt lösnes store Stykker Iis fra de höiere sammenskruede Bjerge og nedfalde, hvilket Söemændene kalde at Iisbjergene kalve; dette gjör megen Larm og Bevægelse i Söen i betydelig Afstand.

Da den dybstikkende Iis, som meldt, mere driver for Strömmen end for Vind og Söegang, saa sees den ofte i stærk Fart, stundom endog lige imod Vinden, hvorved den bliver saameget mere farlig for de Seilende. Ligesaa er det begribeligt, at hvor en saadan Masse af Iis kommer frem, der maa den tilveiebringe en hastig Forandring i Veirliget, muligen den selv foranlediger den ovenommeldte Vind, hvoraf den sædvanlig ledsages.

Saalænge Isen driver om i Havet, saalænge har man ogsaa ustadigt og foranderlig Veirlig; jævnlig Slud eller sneeblandet Regn, samt Rusk og Iisslag; bestandig tyk og taaget Luft, med en gjennemtrængende fugtig Kulde; derhos ere Ebbe og Flod uordentlige og Strömmenes Gang samt Söebevægelserne bliver det ogsaa; men naar Iisen har sat sig eller bleven landfast, belagt Fjorderne og Bugterne, da vender igjen den forrige Orden tilbage, Veirliget stiller af, men er derhos ofteſt koldt og taaget.

Videre

Videre fortjener Taagen, der jævnligen hjemsöger og indhyller dette Lands Kyster, at omtales. Vi have bemærket, at Taagen fornemmelig avles af Iisen, eller i strængere Forstand ved dennes Indflydelse paa Luftens Temperatur; som en nogenlunde almindelig Regel kunde vi antage, at Taagen er altid stærkest med Söevinde, liden eller ingen derimod med Landvinde. En Söefarende har derfor mindre Haab om at erholde Landkjending naar Söevindene blæse end naar Vinden kommer fra Land, og gjör desaarsag vel i at holde sig med Landvinde under Kysten, hvor man ikke sjelden kan have klart Veir, medens man længere til Söes maaskee ville være indhyllet i et længe vedholdende Mulm af Taage.

Ved at gaae ud herfra, indsees ogsaa at *Langanæs*, som er udsat fra alle Kanter for Söevinde, sjelden maa kunde være fri for Taage, mindst paa en Tid naar Havet udenfor er opfyldt med Driviis. Nordlandsfarerne, eller de som befare Landets nordlige Kyster, bör derfor om muеligt her see til at forvisse sig om deres Stilling eller Bestik. Længde-Observationer og deres Beregning kan man vel ikke vente endnu meget almindelig övet blandt disse Söefarende; Taagen forhindrer desuden ofte Observationer, endog for Breden allene; det er derfor tilraadeligt, at de söge at faae Kjending og Peiling enten af *Huusgavlerne*, *Borgarfjeld* eller et andet deslige udmærket Fjeld paa *Iislands* Östre Landstrækning, som paa sit Sted vil blive omtalt. Da man altid maa gjöre Regning paa at möde megen Taage ved *Langanæs*, og man siden for endeel skal söge sin Havn kun ene ved Hjelp af Bestikket, saa er det meget tilraadeligt at bruge flittig Loddet for at faae Lodskud af de fra Kysten langt udskydende Banker *), særdeles af de der omgive *Langanæs*, som siden omtales. Det hænder sig ofte at man under Östsiden af *Langanæs* er Sydligere end man i Pölge sit Bestik skulde være, — formodenlig en Fölge af Strömmen, som i Omböiningen af Næsset sætter langs med dets Östside indtil henimod *Eskefjord*.

Vi

*) Det er Skade at vi endnu have saa liden eller ingen fuldstændig Kundskab om Bankerne eller Lodskudene udenfor disse Kyster; erholdes de i Tiden skal de ufortövet blive nedtegnede i de efterfölgende Aftryk.

Vi have angivet den Indflydelfe, fom de omdrivende Iismaffer kunne have paa Veirliget og Strömmen, men man maa ifær være opmærkfom naar man formærker fmult Vande med Söevinde, eller bliver det faakaldte Iisblink vaer, fom giver en færegen Lysning hift og her i Horizonten, naar Taagen for en kort Tid falder mindre uigjennemtrængelig, eller og for nogle Öieblikke flaaer, fom man kalder det, i Luften. Man har da al Grund til at formode fig i Nærhed af Iis og til at gaae meget varlig frem; man feer ofte, formedelft Taagen, ikke een Skibslængde fra fig, og löber Fare at ftöde an mod enkelte omdrivende Iisbjerge, eller löbe fig faft i Aabninger og Bugter af Iifen.

Midlertid kan vi ikke lade ubemærket, at Iifen felv altid holder en vis Klarning om fig, formodenlig dens egen Gjenfkin, og det famme fom vi i længere Afftand nyligen have lært at kjende under Navn af Iisblink.

Da den Taage, fom Iifen fremvirker, gjerne er lavftaaende, indtræffer det ofte, felv endog ved godt og tört Veirlig, at man kan have en klar Himmelhvælving over fig, imedens man nedentil kan være omgivet af et tyktftaaende Taagemulm, fom fnart holder fig i længere og fnart i kortere Afftand fra Skibet. Under diffe Omftændigheder kan det undertiden hænde, at der vifer fig i Luften den faakaldte Taagebue, en lys Bue, meget liig en Regnbue, men haver ikke dennes Farver, eller har dem meget fvage.

Da Iifen fornemmeligen drives frem af Strömmen, og fandfynlig endog af en Ström der er dybere i Vandet end fom Overfladen, og at dens Fremfart maa være desftærkere naar Vinden tillige er med, ja fom vi har bemærket, at Vinden og rimelig kan fremftaae fra Iifen felv, og at Strömmen langs Landets Nordoftlige og Öftlige Kyfter fornemmeligen fætter Öft og Syd efter, faa vil fölgelig de fom befare Nordlandet nogenlunde kunde gjöre fikker Regning paa, at möde om Foraaret mindre Hindring af Iis naar Vinden i nogen Tid har været Sydlig og Öftlig, end om den derimod kort i Forveien havde blæft af Veft og Nord, efterfom diffe fidfte Vinde have Strömmen mere med fig, og fölgelig ftuve Iifen fammen. Under *Langanæs*, hvor man ofte træffer en Række af enkeltdrivende, tildeels ogfaa for en Tid grundfafte Iisjaker, fom

ftræk-

ſtrækker ud i fortlöbende Retning af Næſſet, formodenlig foraarſaget ved de herværende forommeldte Grunde; rimeligviis er det denne Punkt, hvorfra den fremmede Iis allerſidſt ſlipper Landet, hvilket ogſaa ſynes bekræftet af Erfarenhed, thi Skibe ſom i Vaartiden have vovet paa at ſætte igjennem Aabninger af de her udenfor drivende Iismaſſer, have ſiden havt aldeles aabent Farvand og ubehindret kunde fortſætte deres Seilads langs med hele den övrige Nordkyſt; man pleier gjerne i ſaa Tilfælde ogſaa tillige at ſlippe Taagen, naar man er kommet udenfor den nordligſt udſkydende Deel af Landet, ſom kaldes *Melrakka Slette*, eller udenfor *Röde Huk*, hvorfra man kan begynde at faae Sigte af *Grimſey*.

Det er umuligt at ſige noget beſtemt om Aarstiden at Hav, eller den ſaakaldede Grönlandſke Iis ankommer til den Nordlige Kyſt af *Iisland*, eller om Tiden af dens Afgang derfra; der indtræffer de Aaringer, hvor Havet her omkring er næſten aldeles fri derfor, og andre, hvor den er der ſaa hyppig og længe vedvarende, at Skibe ſlet ikke kan komme til de Nordlandſke Havne; dog er det en gammel Erfaring, at om Iiſen ikke för forlader Landet, ſaa pleier den det dog altid forinden Auguſt Maaneds Udgang.

De Handlende og Skibsförende, iſær dem ſom ſeile for Handelen fra Havn til anden, bör altid anvende den muligſte Virkſomhed til at loſſe og lade deres Skibe, for det korteſte mulige Ophold, thi ſeent paa Aaret bliver Hjemreiſen beſværlig ved Storm og uroligt Veir, og de ſtærkt tiltagende mörke Nætters Længde. Men Slagtertiden for ſaltet Lammekjöd, ſom er en Hovedhandels- og Udförſels-Artikel, for Nord- og Oſtlandet, begynder dog ikke förend om Efteraaret, og Skibene afgaae derfra ſidſt i September eller ſædvanlig i October. Naar en Söefarende imidlertid möder i Söen ved *Langanæs* ſvær Haviis, ſom hindrer at komme om ſamme eller fortſætte Reiſen, ſaa levnes ham kun Valget, enten at holde krydſende paa Havet, eller ſöge midlertidig Tilflugt paa Öſtſiden af Landet; hvilket af diſſe der maatte være meeſt at tilraade, beroer paa Öieblikkets Udſigter — Skibet og dets Udruſtnings Beſkaffenhed — kort ſagt paa Omſtændigheder, ſom kunde være mangfoldige, og ſom kun ere mulige for den at bedömme, ſom der har dem for Öiet.

I ſaa

I ſaa Tilfælde man vilde ſöge Havn, anbefale vi *Beru-Fjord*, ſkjöndt den ligger langt nede, ſom det paa Landets Öſtſide for Iisgang mindſt udſatte Skibsleie, derſom ellers *Mulehavn*, ſom paa ſit Sted vil blive omtalt, ikke ved ſaadan Leilighed ſkulde være tjenlig. Paa Nordlandet ere om Foraaret de öſtlige Vinde fra N. O. til S. O., ſædvanlig de herſkende, de ere ſkarpe og medföre ofte en for Vegetationen paa denne Tid af Aaret til Hinder værende Taage. I övrigt bemærker man her, ligeſom ved de fleſte andre Landes Kyſter, naar det er ſtille og godt Veirlig; i de 3 eller 4 Sommermaaneder en friſkluftende Söevind om Dagen, ſom ſlapper af ud paa Eftermiddagen, og ſtiller ganſke af under Land om Aftenen, hvorefter en ſagte Vind begynder at lufte ud fra Landet, ſom Natten over er i Nærheden af Kyſten herſkende, hvilken igjen ſtiller af om Morgenen, da ovenommeldte Söevind, af Iislænderne kaldet *Havgolen*, igjen faaer Overhaand, og blæſer friſk tidligere eller ſildigere paa Formiddagen. De naturlige Grunde herfor, ere forklarede i flere lærde Skrifter.

Betræffende Compaſſets Misviisning, ſom i Henſeende til den Cours man bör ſtyre, de Peilinger, hvorefter man ſkal beſtemme ſin Stilling o. ſ. v., er ſaa ſaare vigtig at kjende, er det meget vanſkeligt at opgive noget beſtemt ved og om *Iisland*, da ſom vi i foregaaende Beretninger til Kaarterne over dette Lands Kyſter have bemærket, at alle Obſervationer, foretagne paa Land med Magnetnaalen, henhörende til at beſtemme Misviisningen, ere aldeles upaalidelige og uefterrettelige, formedelſt de jernagtige og vulkaniſke Materier, ſom Landet er opfyldt med, ſaa at, naar man flytter et Compas paa Landet, blot et kort Stykke, viſer det forſkjellig paa det ene og det andet Sted, ſaa at Compaſſet endog er forvirret i Havnene og nær ved Kyſterne; længere ude fra diſſe maa naturligviis denne Virkning ophöre. Men alligevel under diſſe höie Breder, og her ſaa nær Jordens magnetiſke Pol, er Compaſſet af denne og flere phyſiſke Aarſager mere uſtadig end i andre Farvande, og Misviisningen er kjendelig forſkjellig paa korte Afſtande.

Det ſynes imidlertid at man med temmelig Vished kan antage, at Compaſſets Misviisning ude i Söen, tværs udenfor *Iiſefjorden* eller Veſt ud fra *Kap Nord*, er nogle og fyrgetyve, til henimod 45 Grader, alt ſom

man

man er Veſtligere. Men alt ſom man kommer Öſtligere Norden for Iisland, aftager Misviisningen meget ſtærkt; vi ſkulle formode at man kunde nu for Tiden antage Misviisningen, i Nærheden af *Langanæs*, at være paa det nærmeſte 38° til 39°, eller omtrent 3½ Compasſtreg, ſaa at en Söemand kunde med behörig Forſigtighed nogenledes nu for Tiden antage denne Misviisning, med Bemærkning at den tiltager Veſter efter. Gode Misviisnings-Obſervationer og nöie Iagttaggelſe at Compaſſet ikke forſtyrres af Jern i Skibet, ere derfor meget önſkelige, og kan det ikke nokſom anbefales de Söefarende, ei at lade nogen Leilighed forbigaae til at erholde ſamme.

Man bör ikke forbigaae en vigtig Bemærkning, ſom fortjener Opmærkſomhed baade nu og i Fremtiden, nemlig: at man vil have iagttaget at Dybden i de indre Bugter og paa de nuværende Havne og Ankerſteder, paa Nordſiden af Iisland, mærkeligen haver aftaget fra det den haver været angivet i ældre Tider, endog til den Grad at nogle forhen beſeilede Steder, ere blevne forladte, ſom i den fölgende Beſkrivelſe vil blive anfört; og at det endog ſynes at flere af de Steder, hvor Dybden nu er liden, vil i Tidens Længde ikkun kunne beſeiles af mindre dybſtikkende Fartöier end ſom nu; overalt vil af fölgende Beſkrivelſe ſees, at den hele heri beſkrevne Nordkyſt af Iisland, har faae, næſten ingen Havne for dybgaaende Skibe, og at det eneſte Sted, hvor der er temmelig god Havn, er ved *Öefjords* Handelſted.

Det er rimelig at paa nogle Steder ved Kyſten og i Havnene, hvor Dybdens Aftagende formærkes, kan det efter den locale Beſkaffenhed foranlediges ved Grundens Opbrydning af Söen med Paalands Vind; men paa andre Steder ved den ſtærke Nedſkyldning af Jord og Gruus, ved ſtridige Elve, Vandfald, Fjeld- og Sneeſkrid.

Vi bör ikke undlade at gjöre Anmærkninger over den Forſkjel, ſom der findes imellem den geographiſke Aflægning af det bekjendte Bjerg *Sneefjeldsjökelen* paa Veſtkyſten af Iisland, i Kaartet A eller No. 1, udgivet 1788, og Beliggenheden af ſamme Bjerg i Kaartet No. 2, udgivet 1820.

I Beretningen til förſtmeldte Kaart, har vi givet en udförlig Forklaring over, at vi havde aflagt *Sneefjeldsjökelen* paa 64° 52′ 20″ Brede

26° 14′ Længde Veſt for *Paris*, da vi havde taget den berömte *Verdun de la Crennes* Söeobſervationer til Grund, og at vi ſelv ved aſtronomiſke Obſervationer paa Land havde fundet Breden af *Örfarsöe* ved *Reikiavik* 64° 9′ 6″, og efter nogle der obſerverede Azimuthal-Vinkler, beregnet Længdeforſkjellen mellem *Sneefjeldsjökelen* og *Örfarsöe* at være 2° 1′ 50″. Det maa bemærkes, at denne Öe ligger ret Nord for, eller nöiagtig under ſamme Meridian ſom *Reikiavik*. *Reikiaviks* Længde blev altſaa antaget 24° 12′ 10″ Veſt for Paris; og da man i 1788 antog Længdeforſkjellen imellem *Kjöbenhavn* og *Paris* at være 10° 16′ 15″, ſaa fulgte deraf at Længden af *Reikiavik* maatte være 34° 28′ 25″ Veſt for *Kjöbenhavn*.

Dhrr. Opmaalere, ſom ſenere bleve ved Regjeringens Foranſtaltning ſendte til Iisland, for trigonometriſk og topographiſk at opmaale hele Öens Omkreds, begyndte deres Operationer fra *Reikiavik* og fandt Breden af *Örfarsöe* paa det allernöieſte overeenſtemmende med vores Obſervation i 1788.

Men Længden af *Reikiavik* er funden ved flere Obſervationer af Hr. Major Ridder v. *Scheel*, ved Jupiters Drabantere, Stjerne-Bedækkelſer o. ſ. v.; ſom ſenere ere blevne beregnede af Hr. Profeſſor Ridder *Schumacher* ved corresponderende Obſervationer andre Stæder, at kunne paa det allernærmeſte antages at være 24° 15′ fra *Paris*, men da man nu efter de nyeſte Obſervationer troer at den rigtigſte Tids Forſkjel imellem Pariſer-Meridianen og *Kjöbenhavns* er 40′ 59″, ſom er 10° 14′ 45″ i Bue, ſaa ligger *Reikiavik* 34° 29′ 45″ Veſt for *Kjöbenhavn*: en tilfældig meget nær Overeensſtemmelſe med det vi antog 1788, og denne Beſtemmelſe for Længden af *Reikiavik* maa indtil videre antages ſom faſt, og faae Stæders geographiſke Beliggenhed ere endnu ſaa ſuldkommen berigtigede; men ſkulle ved endnu nærmere Obſervationer eller forbedrede aſtronomiſke Tabeller en ſkarpere Berigtigelſe blive mulig, ſom dog aldrig kan blive væſentlig for de Söfarende, maa hele Iisland flyttes derefter.

Dhrr. Obſervateurer ere gaaede ud fra *Reikiavik* med deres Triangelrække, og de derpaa grundede Beregninger for Beſtemmelſen af alle Punkter af Iislands hele Omfang.

En

En anden væfentlig Bemærkning maa endvidere tilföies, nemlig at Dhrr. Opmaalere, formedelft bemeldte trigonometrifke Operationer, fandt Breden af *Sneefjeldsjökelen* at være 64° 47′ 40″, og Længdeforfkjellen mellem dens Öftre Top og *Reikiavik* ikkuns 1° 48′ 50″ *), faa at *Sneefjeldsjökelens* Længde derved bliver 26° 3′ 50″ Veft for *Paris*, og faaledes fom den findes aflagt i Kaartet No. 2, hvilket er Grunden til den Forfkjel der er imellem Beliggenheden af bemeldte Hovedpunkt i Kaarterne No. 1 og No. 2, hvoraf det fidfte maae antages for det rigtigfte **).

Den Forfkjel imellem den, efter aftronomifke og trigonometrifke Obfervationer beftemte Brede af *Sneefjeldsjökelen*, og den af *Verdun* ved Söeobfervationer gjorte Beftemmelfe, af 4⅔′, kan uagtet fidftmeldte Obfervators fortreffelige Nöiagtighed, lettelig have fin Grund i Peilingernes Ufikkerhed fra et Skib, formedelft Compaffernes Uftadighed under diffe Kyfter, de giffede Diftancers Uvished, Strömmens Indflydelfe paa Beftikket m. m. Man kunde opkafte det Spörgsmaal, hvorfor vi ikke allerede anmærkede det ovenanförte i det 2det Hefte, fom indeholder Befkrivelfen til Kaartet No. 2. Det maa vi undfkylde dermed, at da vi udgav denne tilligemed Kaartet No. 3 over *Skageftrands Bugt* i 1818, havde vi endnu ikke erholdt alle de fornödne Materialier til Kaartet No. 2, fom först udkom i 1820, og ikke heller de fenere Beregninger over de correfponrende Obfervationer, fom i andre Lande vare fkedte, at kunne anvendes til Bekræftelfe af Længden af *Reikiavik*, med Obfervationer dertil, fom de Hr. Major v. *Scheel* der havde foretaget.

Ligefom at der, formedelft de trigonometrifke Operationer, er funden nogen Forfkjel imellem *Sneefjeldsjökelens* geographifke Beliggenhed, fra

*) Mærkeligt er det, at derfom Udgiveren havde beregnet Længdeforfkjellen imellem Örfarsöe og Sneefjeldsjökelen efter dennes virkelige Brede af 64° 47′ 40″ og de af ham maalte Azimuthalvinkler, faa havde han ogfaa paa det nærmefte erholdt den famme Længdeforfkjel, fom er udbragt ved Triangeloperationerne, og ikke den Længdeforfkjel, fom er anfört i Befkrivelfen, udgivet 1788, Side 8, da Beregningen den Gang blev grundet paa den da formodede Brede af Jökelen.

**) I de fpecielle Kaart har vi videre fulgt den gamle Forfkjel af Længdefkalerne, men i det generale Kaart over Iisland, fom vi agte at udgive, bliver denne Ubetydelighed rettet.

fra de af *Verdun* gjorte Obſervationer paa Söen, ſaa er der ogſaa fundet et Par Minuters Forſkjel i Henſeende til det andet Hovedpunkt paa Kaartet A eller No. 1, nemlig for *Kap Reikianæs*, ſom formodentlig ligger lidt Sydligere end den er aflagt, hvilket vil blive videre forklaret, naar vi komme til Udgivelſen af Kaart og Beſkrivelſe over Sydkyſten af Iisland.

Kun dette maa vi derhos bemærke, at *Fugleſkjærene*, ſamt det *Blinde Fugleſkjær*, beholde ſtedſe deres relative Beliggenhed til *Kap Reikianæs*, og at endelig, uagtet den ovenmeldte forklarede Forſkjel af nogle faae Minuter imellem Beliggenheden af de to Hovedpunkter *Sneefjeldsjökelen* og *Kap Reikianæs* i Kaartet A eller No. 1, og de ſenere ved trigonometriſke Operationer derfor fundne Beſtemmelſer, ſom maae have nogen forholdsmæsſig lignende Indflydelſe paa nogle af de mellemliggende Punkter, ſaaſom imellem *Reikiavik* og *Sneefjeldsjökelen* paa den ene, og imellem *Reikiavik* og *Reikianæs* paa den anden Side, ſaa er dette Kaart i övrigt ſaa fuldkommen paalideligt og veiledende i Forening med Beſkrivelſen dertil, at de Söefarende kunne ſætte en ubegrændſet Tillid til det.

Da en af de ſtore Beſværligheder ved Iislands Beſeiling er den tykke Taage, ſom ſaa hyppig bedækker ikke blot Bjergtoppene; men og de lavere Dele af Kyſterne, ſaa ere gode Landkjendinger i de Öieblikke den opklares, eller paa de Tider Veiret kan være klart, ſærdeles vigtige, naar de bruges med behörig Opmærkſomhed; de vi meddeler her ere tagne deels af Hr. Capitain v. *Born*, deels af Dhrr. Söe-Lieutenanter v. *Holſten* og v. *Scholten*, ſom i Aaret 1820 gjorde en Reiſe til Nordkyſten af Iisland, ſom de ere tagne paa Compaſſet med den nuværende Misviisning.

Den paa Kaartet anbragte Kartuche, foreſtiller en iislandſk Bonde og hans Kone ridende paa Reiſen til Handelſtedet; han leder endeel belæſſede Heſte bundne den ene efter den anden; og en ſaakaldet Vindemand driver en Flok Faar til Handelſtedet til Slagtning. I Baggrunden reiſe ſig höie ſneebelagte Fjelde, ved hvis Fod en iislanſk Bay eller Bolig ligger.

BE-

BESKRIVELSE

til

det voxende Kaart over den nordlige Kyst af Iisland: fra Skaga Fjord til Kap Langanæs og Part af Östkysten derfra, Plade No. 4.

SIGLE-FJORD.

Fra den i foregaaende 2det Hefte fidftomtalte Stoppeplads, Sönden for *Hrollaugshöfde*, antræffes ingen Ankerplads för i denne omtrent 1 Miil dybt indgaaende Fjord, fom er indeflutted af höie, for det mefte fneelagte Fjelde, den er en af Nordlandets bedfte Sommmerhavne, endfkjöndt den, færdeles om Efteraaret, er udfat for meget heftige og voldfomme Kaftvinde. De Kjendemærker, hvorved denne Fjord væfentlig adfkiller fig fra Nordlandets övrige Fjorde, og hvorved den fornemmeligen anbefaler fig fom Stoppe- og Tilflugtsfted, ere *dens ydre Beliggenhed*, famt *kjendelige* og *korte Indfeiling*.

Foruden at her er et Handelfted for danfke Handlende, föges den meget fom Stoppeplads af Fifkebyfferne, paa den Tid diffe opholde fig her udenfor Landet, hvilke tildeels ankre paa den ene eller anden Side under Kyfterne i Fjorden, yderligere end den egentlige Havn. Ved Indfeilingen maa man vogte fig for et henved ¼ Miil i V. N. V. r. v. fra *Sigle-*

Siglenæs udſkydende Steenrev, kaldet *Helleboderne*, paa hvilke Söen bryder, men ſom gavner i den Henſeende, da det for endeel afbryder Söens Voldſomhed inde paa Fjorden.

Man gaaer fri af dette Rev, naar man holder netop Handelshuſene i Skjul af Fjeldſiden paa Veſtſiden af Fjorden. I övrigt holder man ſig det nærmeſte mulig midtvaters, for at undgaae eller have mindre Hinder af de hæftige Vindkaſt, ſom pludſelig ſtyrte need fra Fjeldene. Den egentlige Havn, hvor Handelshuſene ligger, er inderſt i Fjorden bag ved en fra Veſtſiden lav udſkydende Landtunge, kaldet *Hvaneyre*, hvilken man ved Omböiningen ind i Havnen ikke bör gaae alt for nær, da der udſkyder et Rev en halv Kabbellængde ud fra ſamme. Fjorden er i övrigt aldeles reen, og Dybden efterhaanden aftagende fra 20 Favne i Mundingen til 4 à 5 Favne paa Ankerpladſen i Havnen. Grunden Leer- og Sandbund.

Da der er kun lidet Rum i Havnen, maa Ankeret falde, ſaaſnart man er böiet om *Hvaneyre* Pynt, og uopholdelig fortöie med Ankere og Landtouge; diſſe ſidſte gjöres faſt i de dertil ved Strandbredden needgravede Ankere. Skibets Sikkerhed beroer paa gode Ankertouge, men ſærdeles paa Paalideligheden af de mod Nord udförte Landtouge, da der er Exempel paa at diſſe ſidſte ere, formedelſt voldſomme Vindſtöd, ſprungne, og Skibet kaſtet ind i Bugten og aldeles forliiſt.

Til Vinterhavn er *Siglefjord* ikke tjenlig, det maatte da være for ſmaae Fartöier, ſom kunne landſættes. Den er udſat for Beſög af den Grönlandſke Haviis. Vandet ſtiger og falder her 9 til 10 Fod i Springet. Lods vil, naar det almindelige Signal gjöres og manoeuvreres derefter, ſædvanlig kunne ventes ud fra *Siglenæs*.

Om HIEDENS og OLAFS FJORDE.

Diſſe tvende Fjorde ere aldeles aabne for Söevindene og blottede for al Tilflugt for Skibe; thi ſkjöndt de ere fri for Skjær, undtagen meget nær Kyſterne, ſaa er Grunden dog klippeagtig.

En Beretning melder, at en Hvalfanger, ſom for nogle Aar tilbage holdt ind i *Hiedens Fjord*, forliſte aldeles ved det at Ankertougene bleve

bleve overſkaarne, formedelſt Grundens Beſkaffenhed. Midlertid kan bemærkes, at Dybden i *Hiedens Fjord* ſkal aftage indefter fra 20 Favne i Mundingen indtil 10 Favne udenfor Gaarden *Vik*, længſt inde paa Fjordens Söndre Side, og ſkal der findes enkelte Pletter i begge Fjordene, hvor der er Sandbund, og hvor det ſiges at være muligt, at et Skib kunde i et fortvivlet Tilfælde, at det var kommen ind i Tykning paa diſſe Bugter, lade et Anker dryppe i godt Veir. Kyſterne ere i begge diſſe Fjorde, ſom ogſaa i *Sigle Fjord*, bratte og ſteile, og haver kun faae Steder, hvor Baade kunde lande.

ÖE-FJORD.

Paa Iislandſk *Eya Fjordur*, er Nordlandets meeſt bebyggede og beſeilede Fjord, ſom ſtrækker ſig omtrent 8 Mile S. S. O. ind i Landet, og er af omtrent 1½ Miils Brede i Mundingen jævnt aftegnet indtil ¼ Miils tværs over, inderſt oppe. Dens Anduvning udtager ſig paa Veſtſiden ved det langt udgaaende Forbjerg *Siglenæsnupr:* og en derefter paafölgende höi og ſneetakt Fjeldgruppe, der hæver ſin hvide Tinde 545 Favne op over Havet. Fjordens Öſtſide beſtaaer derimod af en mere ſammenhængende Fjeldryg, ſom fra en Höide af 616 Favne er noget dalende ud imod Havet, og omſider ender i et Forbjerg, bekjendt under Navn af *Gjögur*, og en igjen herfra lav udlöbende Pynt, kaldet *Gjögurtaae* *).

Omtrent 1½ Miil indenfor Fjordens Munding, ligger en henved een Miil lang, temmelig höi Öe, kaldet *Hrisey*, og naar undtages *Rolf Skjær*, ſom ere lave over Vandet, hvilke ligge midt paa Fjorden ⅞ Miil ret i Nord fra *Hrisey's* Nordpynt, er Fjorden overalt reen, undtagen nogle ſmaae Reve hiſt og her ved Kyſterne, ſom nærmere ſkal blive omtalte. Længſt op i Bunden af denne Fjord, ligger *Öefjord* Kjöbſted, ogſaa kaldet *Akureyre*, paa den Veſtre Side ved Foden af nogle af Nordlandets höieſte Fjelde, hvis ſneetakte Tinde kneiſe 779 Favne höit over Havet. Det er det betydeligſte Handelsſted paa Iisland, næſt efter *Reikiavik*, og Opholdsſtedet for Landets Nord- og Öſter Amters Övrighed.

Som

*) See Landtoningerne paa vedfölgende Blad.

Som en Fölge af Handelsftedets indre Beliggenhed, falder Opfeilingen lang og möder ofte Hindring af en udlöbende Ström, fom om Vaaren ved Elvenes Tilvext ftundom kan være faa ftridig, at man fornemmelig i Snevringerne paa begge Sider af *Hrisey* har vanfkelig ved at ftoppe den, naar man ikke begunftiges af en ftiv Kuling.

Imidlertid mangler *Öefjord* ikke Stoppepladfe i behövende Tilfælde, hvoraf de flefte og bedfte paa den Veftlige Side af Fjorden, af hvilke nogle afbenyttes af de indfeilende Skibe, fom möde Modvind eller for ftærk Ström, idet mindfte faalænge Ebben varer; og nogle ere bedft tjenlige for de Skibe fom udfeile, naar de möde Nordlige Vinde.

De indgaaende kan ankre efter Loddet paa adfkillige Steder. Syd og Sydveftlig for *Hrisey* i *Haamundaftadarvig* paa 20, 15 til 10 Favne Sandbund blandet med Skjæl; videre i *Arnarnæsvig* paa 20 til 15 Favne; længere oppe i Fjorden under *Glasarbær* Kirke paa 8 til 6 Favne Leerbund; i *Skjaldervig*, hvor der er god Holdebund; men paa den Sydlige Side af denne Viig, fkal der være nogle blinde Skjær, faa man her kunde behöve Lods. Fremdeles er der tværs over for diffe, paa den Öftlige Side af Fjorden, en god Rhed eller Ankerplads ligefor *Svalbarde* Kirke, ligefom længere ude paa *Grenjavig.* De tvende fidftnævnte Steder kunne ogfaa benyttes af udgaaende Skibe.

For udgaaende findes i Nödstilfælde ligeledes Ankerplads paa den indre Side af *Topp-* eller *Gaas-eyre*; dog vogte man fig ved Anlöbet af dette Leie, at gaae fammes Nordfide alt for nær, formedelft en Grund, fom her har dannet fig ved Udlöbet af *Hörgaaen.*

De udgaaende Skibe finde endvidere Stoppeplads paa Sydfiden af *Hjalteyre* paa 15 til 20 Favne Dybde, og endelig under Sydfiden af *Hrisey*, ligefor det der liggende Huus, paa 20, 15 til 10 Favne god Holdebund; men ved Lætningen derfra maa man vogte fig, at ikke falde need paa nogle af de tvende Smaareve, fom fkyde ud fra Öen.

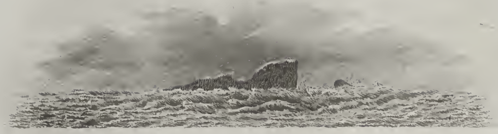
Öefjords Havn ligger fom fagt længft inde paa Fjorden, og er dækket ved en fra Veftfiden lav udfkydende breed Tunge, kaldet *Oddeyre.* Denne Havn anfees for den bedfte paa hele Nordkyften af Iisland, ei blot i Henfyn til dens Tryghed, men ogfaa til dens Rummelighed og gode Holdebund. Er den end ikke fritaget for Befög af den Grönlandfke

landſke Haviis, ligeſom for Virkning af ſin egen Lagiis, og iſölge heraf juſt ikke at anbefale til Vinterleie for Skibe, ſaa have dog Fartöier adſkillige Gange overvintret her, og ſom ſaadan den eneſte paa Nordlandet, hvor der er Dybde for ſtore Skibe. Der findes 8 til 10 Favne ſandblandet Leerbund meget nær Kyſten, hvor man fortöier med Ankere og Landtouge. Med Sydlige Vinde falder her meget ſvære Kaſt fra Fjeldene. Det er Höivande med Ny- og Fuld-Maane Kl. 9, 50 Minuter.

Ved Ind- eller Opſeilingen af Fjorden, anſees Löbet Veſten om *Hrisey* for det tjenligſte, da Strömmen er mindre ſtridig paa denne end paa den anden Side af Öen, og man har bedre Leilighed til at benytte ſig af de foromtalte Stoppepladſe.

Fjorden er ſom meldt reen, dog vogte man ſig yderſt i ſamme for et blindt Skjær under Öſtſiden, der, efter Beretning, ſkal ligge nogle Kabbellængder tvers ud for *Laatur*, ligeſom man under ſamme Side længere inde i Fjorden har at tage ſig vare for den ſaakaldte *Laufaas-Grund*, der paa en Strækning Sönden for *Höfde* har dannet ſig ved Udlöbet af *Fnios-Elven*. Denne og den för ommeldte ſkjöns overforværende Grund, der paa Fjordens Veſtre Side ſkyder ud Nord for *Toppeyre*, gjör Farvandet paa dette Sted noget vanſkelig, dog ikke til nogen videre Hinder, naar man under Forbiſeilingen iagttager den behörige Forſigtighed. I övrigt berettes om diſſe Grunde, at de vinde en mærkelig Tilvæxt ved den megen Tilſætning, ſom de her paa diſſe Stæder udfaldende Elve tilföre dem. Forreſten kunde antages, ſom en almindelig Regel, at *Öe-Fjord* har mindre Dybde nærmere Veſt- end Öſtſiden, hvor den paa ſine Stæder ſkal have en Dybde af 80 Favne.

I övrigt kan man ved ſædvanlig Signal almindelig erholde Lodſe fra *Hrisey*, hvor de boe, og Fiſkere komme ogſaa iblandt ud fra Kyſterne i Fjorden, at tilbyde ſig ſom Lodſe.

MEVENKLINT.
peilet i W.S.W.¼S.r.v. paa omtrent ¾ Miil.

Om
ÖEN GRIMSEY og MEVENKLINT.

Skjöndt *Grimſey*, ſom ligger Nordnordoſtlig ud fra Indlöbet til *Öe-Fjord*, og næſten ret i Veſt fra *Rödehuk*, ingen Havn haver og ikke beſeiles af Skibe, ſaa fortjener den dog de Söefarendes ſtörſte Opmærkſomhed, da den ved ſin adſkildte Beliggenhed giver dem, naar de faae Sigte af den *), en beſtemt Oplysning om deres Stilling i Farvandet, ſaa at de derefter kan anduve *Öe-Fjord*, eller rette Beſtikket for hvad anden Beſtemmelſe Skibet maatte have.

Denne Öe er höi og brat paa Öſtſiden, og kan ſees paa en Afſtand af omtrent 8 Mile. Paa Veſtſiden af den, ſom er temmelig lav og beboed, er der tvende Landingsſteder for Fiſkerbaade og deslige Fartöier, nemlig i *Grinevig* og *Sandevig*. Man har iblandt ſeet Fiſkebyſſer ankre tværs ud for *Sandevig*, med Öſtlige eller Aflands-Vinde fra Öen paa 15 til 20 Favne, men de maae være vel beredte at flygte, ſaaſnart Vinden forandrer ſig. Ved Sydpynten ligge et Par Skjær over Vandet, og et lidet Rev ſtikker ret i Syd ud fra diſſe.

Nær-

*) See Landtoningerne paa vedfölgende Blad.

Nærmeſt 9 à 10 Mile mellem N. t. V. og N. N. V. r. v. ud fra Grimſey, reiſer ſig i Havet en ſvær Klippe eller lille Öe, bekjendt under Navn af *Kolbeins-Ey*, af Hollænderne kaldet *Mevenklint* *). Den berettes at være höi og hvid af Fugleſkarn, ſaa den paa lang Afſtand og under viſſe Retninger ikke ſkal være uliig en Seiler. Fordum haver Grimſöeboerne med ſtore Baade aarligen hentet Sælhunde, Söefugle og Æg fra den, hvoraf der paa ſine Tider af Aaret ſkal falde en overordentlig Mængde.

THORGEIRS- og HVALVATNS-FJORDE, ſamt ÖEN FLATEY.

En Miil Öſten for *Gjögur-Huk*, ſom almindelig kaldes kort hen *Gjöguren*, forefindes tvende jevnſidesliggende Vige, kaldede *Thorgeirs-* og *Hvalvatns-Fjorde.* De ere begge aabne og efter deres hele Retning udſatte for Nordlig Vind og Söegang, de have derhos en klippeagtig Grund, og ere aldeles utjenlige til at ankre paa.

For faae Aar tilbage havde et lidet Fartöi det Uheld i Tykning og Mulm af Sneefog, at antage Öſthukken af *Hvalvatns-Fjord* for *Gjögur*, og da der tillige bar en haard Storm paa Landet, mærkede man for ſildig en Feiltagelſe, ſom havde Skibets Forliis til Fölge, i det inderſte af nysnævnte *Hvalvatns-Fjord.* Öſthukken af denne Fjord ſkal virkeligen i og for ſig ſelv ikke være uliig *Gjöguren*; men ſavner den forommeldte *Taae*, ſom der udmærker dette Forbjerg fra alle övrige Fjelde paa denne Kyſtſtrækning.

En Miil Öſten for ſidſtnævnte Fjord, ligger Öen *Flatey*, ſom bærer ſit Navn af at den er meget jævn og lav. Sundet mellem ſamme og det faſte Land, ſom kaldes *Flatey-Sund*, er dybt og reent; man holder ſig dog helſt midtvaters; man kan ſtoppe med Nordlige Vinde under Sydſiden af Öen paa 6 til 12 Favne Leerbund, men maae vogte ſig for nogle ſmaae Reve, ſom ſkyde ud fra den.

*) I Mangel af anden Beſtemmelſe ſee vi os kun iſtand at meddele et Middelreſultat af de os ſeneſt herover tilhændekomne Oplysninger.

SKJALFANDEBUGT.

Denne udtager ſig mod Veſtſiden ved en ſammenhængende Gruppe af höie, for det meſte ſneetakte, Fjelde; mod Syden derimod ved flade Strækninger med enkelte Fjelde i den fjerne Baggrund, og endelig mod Öſtſiden ved det lavknudrede *Tjörnæs*, hvorfra Landet efterhaanden reiſer ſig indefter til en Höide af noget over 400 Favne. Naar *Huſevig* undtages, har denne hele Bugt ingen Ankerplads eller nogen Tilflugt for Skibe, og hiſt og her ligger der ved Kyſten adſkillige Skjær, dog ikke langt ud fra ſamme, undtagen et Sydveſtlig ud fra *Lundey*; iövrigt er Bugten reen, og man kan krydſe paa den, naar Omſtændighederne fordre det.

HUSEVIGS HANDELSTED, ſom ligger paa Öſtſiden i Bugten, har end ikke nogen Havn; Ankerpladſen ved ſamme har desuden klippeagtig Grund, og paa det eneſte mulige Skibsleie, ikke fornöden Dybde for et Skib af middelmaadig Störrelſe til at ride paa, i Tilfælde at haard Kuling reiſte ſvær Söegang.

Vigens eneſte Værn mod Havet beſtaaer allene i nogle blinde Skjær, ſom ſkyde Syd ud fra dens Nord- og Veſtpynt; imidlertid bryder Havet med haard Kuling af Paalandsvind ſaa voldſomt, iſær om Efteraaret, mod diſſe Skjær, at Brændingen kaſter ſin opbruſende Fraade til Skibet, ſom maatte ligge paa Leiet, og foraarſager ſaa ſtærk Söebevægelſe inden for Revet, at man har Exempel paa, at et 11 Fods dybgaaende Skib har rört Grunden.

Formedelſt diſſe ved dette Sted ſaa ſtore Vanſkeligheder for Skibe at ligge her, er der ogſaa truffet adſkillige Fortöinings-Anſtalter, ſom opbevares og vedligeholdes af Stedets Handlende. Saaledes er der til det nu aarlig til *Huſevig* opgaaende Skibs Tjeneſte:

a) Et Landtoug, faſtgjort til en ſvær Jernkjæde, ſom igjen er fæſtet i et mod N. V. i Klippegrunden needſtöbt Anker.

b) Et Sværtoug og kattet Anker, ſom föres ud i S. O., og endelig:

c) Et Sværtoug og kattet Anker, ſom föres ud i S. V.; ved dette ſidſte er anbragt en ſvær Jernkjæde, da Touge her vilde ſkamfiles.

For-

Forunden denne Fortöining, udföres endnu et Anker ud imod Skjærene, saasnart det eragtes fornödent imod Vesten Vinde.

Alle Fortöiningstouge ere forsynede med henimod 40 dertil indrettede Tönder, for at bære Tougene op fra Klippegrunden.

Her er iövrigt den mærkelige Naturbeskaffenhed, at der i Bunden, færdeles under den nordlige Strandbred, er en Mængde varme, og paa sine Steder næsten koghede, Kilder, saa at endog Touge og Fiskenætter, som udsættes, her overgaae för i Forraadnelse end almindelig. Her fornemmes temmelig ofte mere eller mindre stærke Jordskjælv.

Uden foregaaende nöiagtig Kundskab bör man ikke vove at anduve *Husevig* uden Lods; til den Ende er der sörget for, at der boer Lodse yderst ude paa *Tjörnæs*, som komme ombord til de Skibe, som kalde dem ved det sædvanlige Signal, da der ere visse Mærker, hvorefter fornemmelig det förste Anker meget nöiagtig maa falde, for ikke at forfeile det kun eneste mulig tjenlige Sted for Skibet at ligge. Man bör ikke söge denne Vig med Paalandsvinde, med mindre gunstige Omstændigheder gjör det tilraadeligt, eftersom Skibet ikke kan blive fortöiet uden i nogenlunde godt Veir, en Fortöining, hvortil der almindelig medgaaer en Tid af 3 Dage.

HUSEVIGS HANDELSTED har derhos en meget besværlig Losse- og Ladeplads, da Handelshusene ligge omtrent 30 Fod höit over Havet, ligesom Landingen ofte er forbunden med stor Vanskelighed, formedelst Stedets aabne Beliggenhed. Ved Hjelp af udlagte Bjelker, paa dertil indrettede höie Kar eller Bukke, bliver Godset, som er bragt dertil med Skibsbaaden, derefter möisommelig opvunden til Pakhusene, formedelst en derved anbragt Kran.

I Anledning af disse mange Besværligheder ved denne Havn, har man Grund til at undres at dette Sted er bleven udseet til Anlæg af Handelsted. Dette lader sig imidlertid forklare ved det meget bebyggede Opland og den aldeles Mangel paa andre Steder, som til Handelsteds Anlæg havde en mere tjenlig Havn.

Foruden Handelshusene gives her et kongeligt Svovlværk, nu for Tiden det eneste i Iisland.

Lidet over een Miil ret i Nord fra *Husevig* ligger den lille Oe *Lundey*, som udtager sig ved sine bratte og höie Sider. Omtrent ¼ Miil i Vestsydvestlig fra Öen ligger et blindt Skjær, hvorpaa der kun skal være 3 Favne Vand, fölgelig maae der være Brænding paa samme med Söegang. Ved Anduvningen af *Husevig* bör man holde sig uden om *Lundey*, saasom Farvandet mellem denne Öe og Landet ikke er fri for blinde Skjær.

MAANAAEEYAR og EYARBRECKA.

Omtrent 1¼ Miil i ret Nord fra *Tjörnæs* ligger tvende smaae Öer, kaldet *Maanaaeeyar*, hvoraf den Sydligste, som er den mindste i Omfang, dog er den höieste; de har tillige den Besynderlighed, at der er et stort Hul tværs igjennem den, som sees bedst fra Sydost- og Nordvestsiden.

Henved een Miil N. t. V. fra disse, ligger en Række af blinde Skjær, hvorpaa Havet bryder med Söegang, de ligge just i Farvandet for de Skibe, som skulle gaae til og fra *Husevig*, og er meget farlig, hvorfor de fortjene störste Opmærksomhed. Et 11 Fods dybgaaende Skib stödte paa disse Skjær for faae Aar siden, men dog kom heldig af, og berettede at have funden et Sted 9 Fod paa dem, heraf fölger dog ikke, at der jo kunne være mindre Dybde paa andre Steder af dem; Beretningen lyder derhos, at da Skibet stödte, vare begge omtalte Öer, kaldet *Lavey* og *Hauey* overeet, hvoraf fölger, at naar paa en af Siderne sees Aabning mellem *Maanaaeeyarne*, saa er man fri af bemeldte Skjær.

AXAR-FJORD.

Denne store Bugt adskilles fra *Skjalfandebugt* ved det kort udgaaende *Tjörnæs*, den udtager sig iövrigt ved sin Vide, samt ved en lang Fjeldrække, som strækker sig i Syd og Nord langs med dens Östre Side. Det inderste af Bugten er derimod en flad og jevnlöbende Landstrækning, gjennemslynget af den bekjendte *Jökuls-Elv*.

Axar-Fjord er blottet for al Tilflugt for Skibe, med mindre det i Nödstilfælde skulde kunne lade sig gjöre, med Aflandsvinde at stoppe under

under Fjordens bratte Veſtſide i en liden Bugt, ſtrax Sönden for Bondegaarden *Baangaſtadr*, hvor det berettes, at der ganſke nær Landet ſkal være Leerbund paa 14 til 12 Favnes Dybde; imidlertid har man ved Anlöbet af denne Stoppeplads at vogte ſig for et noget Norden for, men nær under Landet værende, blindt Skjær.

Endvidere omtales en ligeſaa uſikker Stoppeplads paa Bugten, Syd under Hukken *Snertaſtadarnupr*, paa Fjordens Öſtre Side; men ſamme Bugt ſkal ikke være fri for blinde Skjær, og ligeſaalidet ſom den ommeldte *Baangaſtadarhöfn* være tilraadeligt at afbenytte uden i Nödstilfælde med Aflandsvinde.

Det nylig nævnte Bjerg *Snertaſtadarnupr* udmærker ſig kjendelig fra hele den övrige Fjeldrække ved ſin Höide, ſamt ved at det er aldeles jævnt ovenpaa, men fornemmelig ved dets fra de andre Bjerge afſondrede Beliggenhed ved Havbredden, hvor dette Fjeld reiſer ſig brat til en Höide af 150 Favne; det vil altſaa efter Öiets mere eller mindre Höide, kunde ſees fra et Skib paa 7 à 9 Miles Afſtand.

Henved een Miil Norden for dette Bjerg, anbefales i ældre Skrifter en liden Vig, bekjendt under Navn af *Leirhöfn*, ſom tjenlig til Skibsleie, men denne maae i ſaa Tilfælde have været det i fordumstider; thi nuomſtunder ſynes Indlöbet dertil aldeles lukket ved et udenfor værende Rev eller flere blinde Skjær, ſom ſtrækker ſig omtrent 5 Kabbellængder fra Land.

I nogen Afſtand udenfor *Griotnæs* ſkal der haves Ankerbund paa en Dybde fra 25 til 15 Favne, hvor fremmede Fiſkebyſſer ſtundom pleie at ſtoppe imod Öſtlige eller S. O. Vinde, paa ½ Miil fra Hukken eller nærmere Land.

Forfriſkninger af Mælk, Kjöd o. ſ. v., vil her kunde faaes fra de ved Strandbredden beliggende Böndergaarde, ligeſom man kan erholde Brændſel af det Drivtömmer, ſom her jævnligen kaſtes op paa Kyſten.

Raudanupr, af de Söefarende kaldet *Rödehuk*, er et paa Nordkyſten meget bekjendt Forbjerg, beliggende i Omböiningen af *Axarfjordens* Öſtre og *Melrakka Slettens* Nordlige Kyſtſtrækning. Det har faaet ſit Navn af at dets Nordſide er en brat dunkelröd Fjeldvæg. *Rödehuk* er iövrigt ikke meget höi, og kan ikkun ſees paa en Afſtand af omtrent

4 Mile,

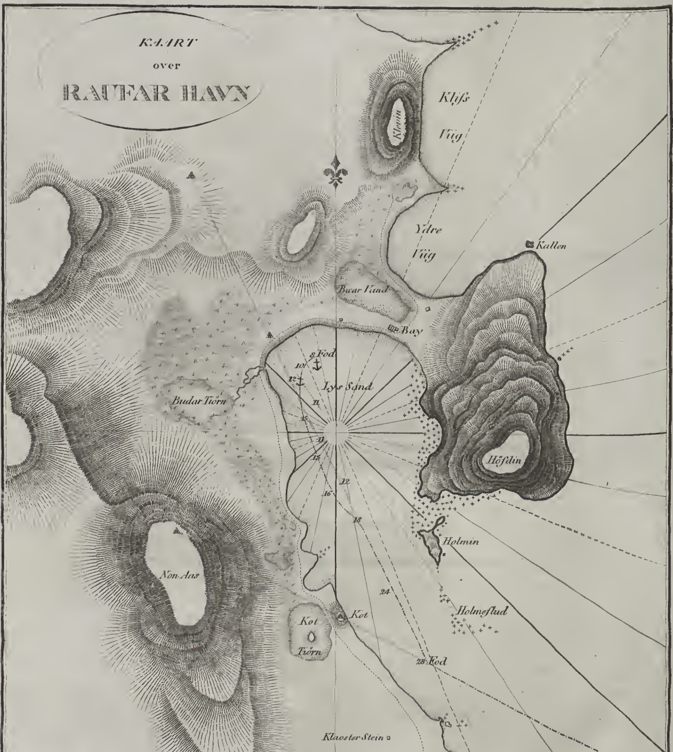
4 Mile, men er ikke deſtomindre et ſaare vigtig Söemærke, da det kan anſees, ſom en Advarſel for hele *Sletten* eller for al den flade Kyſt, ſom er Öſten for ſamme, og ſom ved en Mængde langt udſkydende Tanger og Rev er farlig for de Forbiſeilende, der, misledet ved det Landet er lavt, almindelig giſſer deres Afſtand fra Kyſten længere end den i Virkelighed er. Foruden det mörkeröde Udſeende, ſom der udmærker denne Iislands længſt i Nord udgaaende Fjeldhuk, er den nærmere Landet endydermere kjendelig ved en foran Hukken, og næſten af ſamme Höide, friſtaaende Klippe.

Uden om *Rödehuk* eller *Raudanupr* löber en Strömraſe, ſom efter Fjeldet tager Navn af *Raudanupr* Raſe.

MELRAKKA-SLETTE.

Er en aldeles lav Landſtrækning mellem tvende paa det nærmeſte 3 Mile fra hinanden parallellöbende Fjeldſtrækninger, af hvilke den Öſtre, eller det ſaakaldte *Ormaloons Fjeldgjærde*, udgjör en ſammenhængende Fjeldſtrækning, naar derimod den Veſtlige og langs med *Axar-Fjorden* beliggende Fjeldſtrækning viſer ſig mere afbrudt, endſkjöndt den under viſſe Retninger fra Söen ſynes ſammenhængende.

Denne flade Kyſtſtrækning er den Nordligſte af hele Iisland, og beröres hiſt og her af Polarcirklen. Men uagtet den har en Mængde Bugter og Vige, har den dog kun faae Tilflugtsſteder for Skibe, derimod for Baade og deslige Smaafartöier flere gode Leiligheder. Af udgaaende Landpynter ere paa Nordſiden *Revnæs* og *Hraunhöfnartange* de mærkeligſte: den förſte formedelſt et fra ſamme udſkydende Rev, den ſidſte derimod ved en liden Vig paa Veſtſiden af ſammes ydre Ende, bekjendt under Navn af *Hraunhöfn*, der ikke er utjenlig til Sommerleie for et lidet Fartöi; men Indlöbet dertil ſynes, om ikke aldeles ugjörlig, ſaa dog forbunden med Vanſkelighed, formedelſt et udenfor værende Steen- eller Klipperev, der dækker den imod Havet. Man veed ikke om den nogenſinde tilforn har været afbenyttet, hvorimod *Aasmundaſtadarvig*, ſom ligger omtrent en halv Miil længere Öſtlig, ſkal have tjent fremmede Fiſkerbyſſer til Tilflugtshavn, og ſkulde de have fortöiet bag en Klippe,

KAART
over
RAUFAR HAVN
Klevin
Klifs
Vig
Ydre
Vig
Kallen
Buar Vand
Bay
8 Fod
Lys Sand
Budar Tiörn
Höfdin
Holmin
Non Aas
Kot
Kot
Tiörn
Holmeflud
28 Fod
Klaoster Stein
1 2 3 4 500
1000
1500
3000 Alen

Klippe, kaldet *Ankerholm*, ſom man ved Indſeilingen holder nær om Styrbord for at undgaae et blindt Skjær, der ligger ud fra Öſtſiden. *Aasmundastadarviig* ſynes imidlertid udſat for N. O. Vinde og Söegang. Dybden paa Ankerpladſen ſkal være fra 10 til 16 Fod, Sandbund.

RAUFAR-HAVN.

Hvorover vedfölger et ſpeciel Kaart, ligger inden for en höi Halvöe, kaldet *Höfdin*, ſom tilligemed en Sönden for værende Holm, og nogle herudfra liggende blinde Skiær, dække den mod Söegang; den er en af Landets tryggeſte Havne, dog mere for mindre end for ſtore Fartöier, da dens Dybde tager af ligeſom Trygheden tiltager, nemlig: alt ſom man lægger ſig længere ind og Öſter efter. Man holder ſig under Indſeilingen til Bagbordſide, og iagttager dette allerede förend man kommer i ſelve Indlöbet, for at undgaae *Holmeſlud* eller de forommeldte blinde Skiær, hvilke paa det nærmeſte ligge midtvaters imellem Holmen og Yderpynten af Veſtſiden, hvorved fölgende bliver at holde ſig efterrettelig:

1) Man ſöger at bringe en Varde eller Steendynge, ſom der er opreiſt paa den ſaakaldte *Kot*, en liden græsbegroet Höi ved Kyſten, i lige Linie med en anden Varde ovenfor paa Nordſiden af den ſaakaldede *Noonaas*, og vedbliver at holde denne Linie indtil:

2) Tvende andre Varder inderſt i Bugten komme overeet, hvoraf een er opfört ved Strandbredden, og en anden paa en længere tilbage liggende Skraaning; man holder dette ſidſte Mærke indtil ind paa Ankerpladſen; dog bliver herved at iagttage, at derſom Skibets Dybgaaende er over 10 Fod, da gjör man vel i at holde lidet ud af Mærket til Bagbordſide, indtil der ſees Aabning mellem *Höfdins-Huk* og *Holmin*, da man vil være paſſeret et lidet fra Veſtſiden udſkydende Steenrev, thi der er ſtörre Dybde nærmere Landet, nemlig 16, 14 og 12 Fod, naar man derimod i Mærket ikkun vilde have 10 til 11 Fod.

I Henſeende til Vinterlag for Skibe, anſees *Raufar-Havn* for den bedſte paa hele Nordkyſten af Landet. Vel hænder det ſtundom at der

inddriver Haviis paa den, naar det indtræffer at Vinden i nogen Tid har ſtaaet ind i Gabet, paa ſamme Tid at Haviſen driver udenfor; men i ſaa Tilfælde kommer den dog aldrig i ſaadan Mængde at den anſees for farlig, ſaameget mindre ſom Skibet ubehindret kunde landſætte paa den indre Strandbred, der ligeſom Grunden i Havnen beſtaaer af en jævn og faſt Sand. Denne Leilighed benytte Skibene ſig og iblandt af, ligeſom der er ſagt i förſte og anden Deel af diſſe Beſkrivelſer om Havnene i *Talkna-Fjord*, *Dyre-Fjord* og flere, at de hale ind imod Strandbredden med höit Vande ſaa langt de kunne, og naar da Ebben gjör at Skibet ſtaaer tört, reengjöres det under Vandgangen; den tilbagevendende Flod gjör igjen Skibet flot.

Landkjendingen til at anlöbe *Raufar-Havn*, er i Særdeleshed N. O. fra *Ormaloons* höie Fjeldgruppe, hvis veſtre Side ſees noget Sönden for denne Havn; man vedbliver derfor at holde ſaalænge ind i Bugten indtil man erholder Kjending af *Höfdin* og *Holmin*, hvilken ſidſte vil ſees fri af *Höfdins-Huk*, ſaaſnart man har den i r. v. Veſt; i övrigt er denne Holm kjendelig af ſin græsbegroede Overflade, ſamt ved en Mængde opreiſte Stænger *).

Under Anduvningen af *Raufar-Havn* maa man være meget opmærkſom at undgaae de langt udſkydende Reve og blinde Skjær, ſom paa alle Sider omgive *Aasmundaſtadar-Eyar*. Flere Skibe ere forulykkede paa dem, ſom i Tykning have her nærmet ſig Kyſten for meget; ligeſom man under den höie Fjeldkyſt paa Sydſiden har at tage ſig vare for *Faxe-*

*) Edderfuglen og andre Söefugle bygger deres Reder i Almindelighed paa ſmaae Öer og Holme og ſjeldnere paa det faſte Land; man ſiger at det er af Frygt for Ræve og Hunde. De Holme, hvor de ſaaledes lægge og udruge deres Æg, kaldes Varpholme, af at værpe eller kaſte Æg. Da Indbyggerne have ſtore Fordele af diſſe Fugles Æg og Duun, ſöger de at frede for Fuglene; men diſſe forfölges ogſaa af Falke og andre Rovfugle, hvoraf der ligeledes ere mange i Iisland, og for hvilke de ville blive en let Fangſt paa Rederne. Iislænderne opſætte derfor en Mængde Lægter eller Stænger paa bemeldte Varpholme, ſom hindrer og afſkrækker Rovfuglene fra at ſlaae need efter Edderfuglen; diſſe ere mindre frygtſomme for Menneſket, der ſom ofteſt er deres værſte Fiende.

Faxeſkjær, et blindt Skjær ſom ligger omtrent 4 Kabellængder Nordlig ud fra *Ormaloonshöfde*.

Indſeilingen til *Rauſar-Havn* udkræver Oſt- og Sydoſtlige Vinde, ligeſom Nordveſtlige ere tjenligſt til Udſeiling.

Holmeſlud eller det forhen beſkrevne blinde Skjær i Indlöbet til Havnen, er med laveſte Vande ikkun 5 Fod under Vandſpeilet, ſaa at Havet med nogen Söegang maae bryde derpaa.

Færſk Vand haves i Nærheden, da der udfalder en liden Aae i Havnen; men andre Fornödenheder kunne vanſkelig erholdes uden fra længere bortliggende Böndergaarde, ligeſom man ikke kan vente ſig Lods ud fra denne Kyſt, förend nær under Land, og med meget godt og ſtille Veirlig, efterſom *Rauſar-Havn* nu for Tiden ikke beboes uden af en uformuende Bonde.

Henimod $\frac{1}{8}$ Miil Sönden for *Rauſar-Havn*, er der en liden Viig kaldet *Hrutavogur*, hvis Aabning ſees kjendelig under Indſeilingen til omtalte Havn, men Indlöbet til denne Viig er aflukket ved et Stenrev, hvorpaa Havet bryder; derimod omtales et for Smaafartöier ikke utjenligt Sommerleie inderſt i Bugten op under Veſtſiden af *Ormaloonshöfde*, kaldet *Hiallhöſn*; man bör imidlertid ved Anduvningen af ſamme, vogte ſig for det forommeldte *Faxskjær*, ligeſom man ved Indſeilingen til denne Ankerplads bör holde ſig midtvaters, for at undgaae de ſtenede Strandbredder paa begge Sider, ſamt et lidet Sandrev, ſom der ſkal ſkyde ud fra Veſtſiden i Bugten.

Dybden i denne Bugt eller Viig er ikke angivet, men den kan godt ſöges paa Loddet, og Bunden ſaavelſom den indere Strandbred beſtaaer af fiin og faſt Sand; man vil iövrigt her, ligeſom ommeldt ved *Rauſar-Havn*, ubehindret kunde ſætte Skibet op paa Strandbredden, hvor den findes mindſt udſat for Söegang.

Foruden *Hiallhöſn* har denne höie Fjeldkyſt endnu tvende Bugter, *Huſeviig* og *Sveinolfsvig*, ſom adſkilles ved en udgaaende Huk, kaldet *Sulurnæs*, der ligeſom *Ormaloonshöfde* er udmærket ved ſteilbratte Fjeldvægge, men er derhos tillige noget höiere. Begge diſſe Bugter ere al-

 deles

deles aabne for Söegang fra Havet og utjenlige til Ankerpladſe, ſaameget mere, ſom der i *Sveinolfsvig* er Klippegrund og adſkillige blinde Skjær.

THISTIL-FJORD.

Er en aaben breed Bugt imellem *Langanæs* og den nylig omtalte Bjergryg *Ormaloonsfjeldgjærde*, hvis Öſtſide bærer Navn af *Afrettin*. Den indre Kyſt i Bugten er lav, men derhos tillige meget ſtenet. Der findes en Stoppeplads i *Thiſtil-Fjord* inde paa *Vidarvig* under Veſtſiden af *Raudanæs*, hvor der ſkal være Leerbund paa en Dybde af 11 Favne, men er iövrigt aaben for N. O. Vind og Söegang, og kun i Nödstilfælde at afbenytte. Foran Pynten af *Raudanæs*, udmærke ſig iſær tvende opſtaaende temmelig höie Klipper, ſom ere ovenpaa bevoxede med Grönſvær. Pynten af Næſſet ſelv har en mærkelig hvælvet Hule, hvori der opholde ſig en ſtor Mængde Söefugle.

Under Öſtſiden af *Lona-Fjord*, ſom udgjör en Arm af *Thiſtil-Fjord*, er der en Viig kaldet *Thorshöfn*; den er dækket imod Havet ved en liden lav Pynt. Denne Havn anſees ikke utjenlig om Sommeren for 1 à 2 Fartöier, endſkjönt S. og S. V. Vinde ſætte megen Dynning ind. Dybden aftager ind efter fra 14 til 10 Fod med Leer- og Skjælbund. Foran ved Havnen er der et Rev, paa hvilket der er 2 à 3 Favne Vand, og hvorpaa Havet bryder med höi Söegang. *Thorshöfn* afbenyttes ſtundom, og vil altid kunne anbefales ſom en tjenlig Sommer-Tilflugtshavn. Ved Beſeiling af *Thorshöfn* eller Krydsning paa *Thiſtil-Fjord*, har man at vogte ſig for de blinde Skjær, kaldede *Grenianæsboder*, ligeſom for en lang Række af blinde Skjær; kaldede *Lambanæsboder*, ſom ligge en Miil Öſtligere i ſamme Afſtand ud fra Nordſiden af det lave Underland.

LANGANÆS.

Den betydelige langt udſkydende Landtunge, ſom under eet kaldes *Langanæs*, ſtrækker ſig omtrent 6 Mile N. O. ud i Havet, og er for Seiladſen paa diſſe Farvande af megen Vigtighed at være vel bekjendt med, da den tillige falder i Omböiningen af Iislands Nordre og Öſtre

Kyſt-

Kyftftrækning. Nordlandsfarerne, eller de fom befeile Iislands Nordlige Kyfter, bör derfor lade fig være meget magtpaaliggende, enten ved Landkjending af felve Næffet, eller ved Lodfkud af de fra famme langt udfkydende Grunde, at berigtige deres Beftik, efterfom de fiden, langs med Nordlandets Öft og Veft paa löbende Kyftftrækning, fkulde anlöbe Landet allene ved Hjelp af Beftikket *).

Inderft paa *Langanæs* reifer fig en ifoleret Gruppe af höie Fjelde, blandt hvilke det Sydligft beliggende, kaldet *Gunnolfsviskur-Fjeld*, fortrinlig udmærker fig ved fin Höide og regelmæsfige Dannelfe, der tilligemed dets fkumle Udfeende har givet nogle Anledning at kalde det Liigkiften. Dets överfte Flade er aldeles jævn og 382 Favne ophöiet over Havet; ifölge heraf altfaa, efter Öiets mere eller mindre Höide over Vandfpeilet, vilde kunne fees fra et Skib paa en Afftand af 12 à 14 Mile. De övrige dermed i Sammenhæng værende Fielde ere endeel lavere og af mere knudret Udfeende.

Strax Norden ved denne Fjeldklynge, fynes *Langanæs* under viffe Retninger, ifær S. O. og N. V. fra, ligefom adfkildt ved en tilfynela dende Aabning, kaldet *Eydefkard*, fom desforuden har det mærkelige ved fig, at den næften til alletider er opfyldt med Taage, naar endog den hele övrige Deel af Næffet kunde vife fig taagefri.

Herfra og udefter er *Langanæs* ikke höi, for det mefte jævnlöbende, fom henved 1¾ Miil udenfor *Eydefkard* har en anden mærkelig Klövning kaldet *Vatnadalur*, men dennes Retning er N. og S. Kyfterne ere for ftörftedelen bratte og utilgjengelige, og blottede for al Tilflugt for Skibe; dog kunne öftgaaende Skibe ftoppe under Veftfiden af *Langanæs*, hvor man efter Omftændighederne kan ankre paa *Laknirftadir* eller *Skoruvikur* Bugt.

Havet opkafter paa denne Strandbred en ftor Mængde Drivtömmer, fornemmelig af Fyr og Granarter.

Uden

*) Vi kunne ved denne Leilighed ikke nokfom anbefale til Gjennemlæsning, det fom er meddeelt i Forerindringen Side 5 o. f. v., faavel over Strömfætningen og Iifens Drivt, fom over Vind og Veirligt, med deslige flere for Söefarende höift vigtige og veiledende Betragtninger.

Uden om *Fontorin* eller den yderſte Pynt af *Langanæs*, löber en mærkelig Strömkobling, bekjendt under Navn af *Langanæs Raſt*, den ſtrækker ſig ofte vidt ud, og forflyttes efter Vindens foreſtaaende Forandring fra S. til N. og omvendt, ſnart trækkende ſig ind mod Land og ſnart ud fra ſamme.

Før nogle Aar tilbage forulykkedes et ſtort engelſk Skib mod dette Forbjergs bratte Kyſt, og ikke een eneſte Mand blev reddet, ſom altid vil blive Tilfældet, da ſamme er overmaade ſteilt og henved 50 Favne höit, og Havet ſtedſe voldſomt bryder imod den.

Den ſtore Fare og Vanſkelighed her er, og ſom foraarſages af den megen Taage, ſom ſaa ofte omgiver dette Lands Kyſter, tilligemed de der faldende ſtærke Strömme og Strömkoblinger, fordrer Söemandens ſtörſte Opmærkſomhed ved Omſeilingen af *Langanæs*.

Paa den Öſtre Side af *Langanæs* i *Eydis Bugt*, er der en god Stoppeplads med Aflandsvinde. Paa den ſædvanlige Ankerplads midt paa Bugten er Grunden Leer- og Sandbund med 10 Favnes Dybde, ſom ſöges efter Loddet; i övrigt haves til Mærke for Ankerpladſen, naar det lavere *Fagranæs-Fjeld* gaaer i Skjul bag *Nauſtin*, hvilket ſidſte har en ſærdeles kuppeldannet Tinde eller Top, og er meget kjendelig. Denne Ankerplads ſöges ofte efter Leilighed af de Fiſkere, ſom ligge uden for Kyſten; men dog maae de flygte ſaaſnart Vinden forandrer ſig. Det er temmelig let her at erholde Brændſel og Forfriſkningsproviſioner.

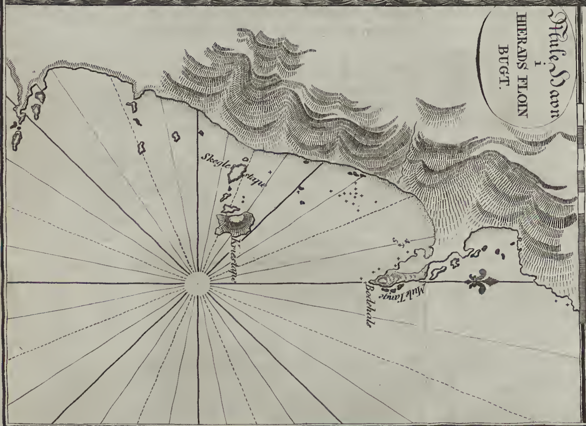
LANGANÆS-STRANDE.

Bliver Kyſten undertiden kaldet fra ovenmeldte *Gunnolfsvikur-Fjeld* og til *Vidvikur-Huk*, paa hvilken Strækning der ere trende Bugter, kaldede *Finna-Fjord*, *Mid-Fjord* og *Bakka-Fjord*, hvilke adſkilles ved ganſke lavtlöbende Bjergrykke eller Aaſe, ſom udſkyde fra de et par Mile inde i Landet liggende tvende Bjerge *Nordre* og *Söndre Haagaung*, hvilke ere henved 500 Favne höie, og udmærke ſig ved deres jævne ofte ſneebelagte Tinder, og ved at ligge adſkildte fra de andre Bjerge.

I forbemeldte Bugter nedlöbe igjennem Dalene, brede vandrige Elve og Aaer.

Nord

VAPNA FIORDS HANDELSTÆD
taget i Indseilingen fra Nordostsiden.
Ankerholm

Mule Havn
i
HIERADS FLOIN
BUGT.
100 200 300 400 500
1000 danske Alen

Havnen
ved
VAPNA FIORDS
Handelstæd.
Øster Skavlanæs
Ankerholm
Handelshusene
Frede Sk
Skibs eller Langholm
Midholm
Hukkeskiær
Midholms Baka

Nord i *Finna-Fjord*, under Sydſiden af *Gunnolfsvikur-Fjeld*, er en god Ankerplads med alle Aflandsvinde paa en Dybde fra 12 til 4 Favne god Leerbund; den beſöges jævnlig af Fiſkebyſſer, men de maae altid være færdige at gaae tilſöes, forinden O. eller S. O. Vinde blive for heftige, ſaa at de ikke kunne lægge Landet fra ſig paa en af Bougene; iövrigt er der ingen andre Ankerpladſe paa denne Strækning förend i *Bakka-Fjord*, ligeud for Gaarden *Bakka*, paa 20 til 10 Favne Leerbund, og hvor man ligger godt, undtagen for Nordlige og Nordoſtlige Vinde, for hvilke man maae flygte itide.

Veſten for Ankerpladſen udſkyder et lidet Rev fra det inderſte af Bugten.

VAPNA-FJORD.

Er en af de bekjendte og beſeilede Fjorde paa den Nordoſtlige Side af Iisland, da her er anlagt et Handelſted.

Anduvningen af denne Fjord kan ikke formedelſt de udgaaende Landhukke og Kyſtens Bugter være vanſkelig, naar Veiret er nogenledes ſigtbart. Fjeldene paa den ſöndre Side af *Vapna-Fjord* reiſe ſig fra *Kotlemule Huk* nogenledes jævnt ind efter i Landet, til en Höide af 643 Favne, hvorfore det överſte af dem ogſaa for det meſte er ſneebelagt; hvorimod den Norden for liggende Landſtrækning mere beſtaaer i et lavt Underland, der ſkyder ud fra Foden af de tvende forommeldte Fjelde, *Nordre* og *Söndre Haagaung*.

Ved Anduvningen af denne Fjord har man ſærdeles at være opmærkſom paa og vogte ſig for det langt ude midt for Aabningen liggende *Midfjardarbode Skjær*, paa hvilket der berettes at være 5 Favne Vand, men ſteilt dybt rundt omkring det; Havet bryder ofte meget voldſomt derpaa, endogſaa naar Söen ikke er meget uroelig, dog fölge diſſe ſvære Braadſöer ikke alletider haſtig paa hinanden, men ſtundom kan der være nogle Minuters Mellemtid, ſom gjör dette Skjær ſaameget farligere, iſær i Taage og tykt Veir. Krydsmærket for det er, naar *Nauſtin-Fjeld* paa *Langanæs* er overeet med *Vidvikur-Huk* og Fjeldet *Nordre Haagaung* tillige er overeet med *Fiſkenæs*. Foruden *Midſjardarbode*, omtales endnu tvende andre blinde Skjær længere inde i Fjorden,

bekjendte

bekjendt under Navn af *Tuvegrund* og *Stirbjarnarev* *); imidlertid kunne de ikke være til Hinder for Seiladſen, ſaaſom det förſtnævnte ſkal have 9 Favne og *Stirbjarnarev* 7 Favne Vand, og begge kun give ſig tilkjende ved ualmindelige Tilfælde af ſvær Söegang, naar det desuden vilde være en Umulighed for noget Fartöi at anduve *Vapna-Fjord.*

I det indre af Fjorden er der en, omtrent een Miil udſkydende ſmal men temmelig höi klippeknudret Landtunge, kaldet *Leirhöfnartange.*

VAPNA-FJORDS-HANDELSTED er anlagt paa den Öſtre Side af bemeldte Landtunge ¾ Miil fra ſammes yderſte Pynt, det har en maadelig Havn inden for en Holm, kaldet *Skibsholm*, og nogle andre ſmaae Holme og Skjær. Vi lade her vedfölge et ſpeciel Kaart over denne Havn, tilligemed en Proſpect af Handelſtedet **), ſom vel er taget temmelig nær i N. O. ud fra ſamme, men ſom vil være meget kjendelig under Indſeilingen til Havnen. Ved Anduvningen af *Vapna-Fjord* fölger man efter Leiligheden, iſær med Sydlige Vinde, almindelig langs Sydſiden af Fjorden, dog ikke ſaa nær at man ved paakommende Tilfælde ſkulle have formegen Hinder af de ſtærke Vindſtöd eller Kaſtevinde, ſom iſær med Sydlige Vinde falde ud fra Dalene eller nedſtyrte fra denne Sides höie Fjelde. Deres meſte Styrke yttre de under det ſaakaldte *Buurfjeld*, hvor de ſædvanligen holde en vis Orden. Saaledes har man bemærket, at naar der falder et ſtærk Vindkaſt ud fra *Fagre-Dal*, da paafölger ſtrax efter et ſtærkere ud fra *Bödvars-Dal*, og derefter et tredie need fra *Buurfjeld*, ſom endnu er meget voldſommere og ſtærkere. I Öieblikkene imellem diſſe Kaſtevinde er det aldeles ſtille. Der falder ogſaa Kaſtevinde need fra *Kroſavikur-Fjelde*, men diſſe ere ſædvanlig kun ſvage og mere jævne; men det hænder da ikke ſjelden, at man tillige faaer Til-

*) Diſſe tvende Skjær findes ikke aflagte i Kaartet, det ſynes dog muligt at der kunde falde Grundbraad paa dem.

**) Denne Tegning foreſtiller en iislandſk Baad, ſom lægger an til en udlagt Broe, medbringende Slagtefaar; Folkene paa Stedet ere ſyſſelſatte med Slagtning og Nedſaltning. Kjöbmandshuſene ere udmærkede ved Flagſtænger, det Sydligſte eller lavere af diſſe er Vaaningshuſet. a er Ankerholmen, paa hvilken Skibene anbringe Landtouge til Fortöining. Paa Fjordens modſatte Side eller til Venſtre hæver ſig K r o ſ a v i k u r F j e l d e.

Tilbagekaſt fra Fjordens modſatte Side, der fordres altſaa Opmærkſomhed paa Seilenes Regjering og Skibets Styring.

Ved Indſeilingen til Havnen med Vindene fra N. V. gjennem V. til S. O. r. v., anſees det tjenligſt at gaae Sönden om *Skibsholmen*, da dette Indlöb er noget bredere end det nordlige, og man til Nöd het kunde gjöre Slagbouge for at komme op til Ankerpladſen. Imidlertid bör man ikke gaae Veſtkyſten for nær, thi der ligger en Mængde deels blinde Skjær, deels Klipper over Vandet langs med den, ligeſom man ogſaa maae vogte ſig for de blinde Skjær, ſom ſtrække $\frac{1}{2}$ Kabbellængde i S. S. V. fra *Skibsholmens* Sydpynt.

For Tiden er der med laveſte Vande i Springtid neppe 13 Fod paa Skibsleiet i Havnen. Den er rolig og fri for Söegang og Dynning, undtagen med ſydlige Vinde fra det indere af Bugten, ſom ſætter ſaamegen Dynning, at det ville være betænkeligt at gaae derind med et mere end 10 til 11 Fods dybtgaaende Skib. Grunden paa Skibsleiet er grov Gruus eller Singels, hvorfore man bör fortöie med Landtouge, hvoraf et faſtgjöres i *Ankerholmen* forſynet med 5 Tönder, og det andet i *Skibsholmen* med 3 Tönder, for at bære Tougene op fra Grunden, ſaaledes ſom medfölgende Specielkaart viſer. Med Vindene fra V. til N. om igjennem N. til S. O. r. v., foretrækkes det nordlige Indlöb, hvorved fölgende er at iagttage, at naar *Leidarholm*, ſom er den förſte Holm, henved $\frac{1}{2}$ Miil indenfor *Leirhöfnartange* Pynt, er bragt nær om Styrbord, föger man at bringe *Skibsholmens* Nordpynt overeet med Sydpynten af *Midholm*, hvilken ſidſte holdes klods nær paa een Skibsbrede, for at gaae fri af *Midholmebaka* og derefter holde midt ind i Löbet mellem *Skibsholm* og *Fredeſkjær* til ind paa Skibsleiet, hvor der ſtoppes for Ankeret med kort But, indtil man kan faae behörig fortöiet. Skibets Fart bör under Indſeilingen formindſkes, ja endog ſtandſes, ved at lade et Varpanker falde agter, for ikke at löbe det forfra faldende Skibs Anker i Bougen. Det maae endvidere bemærkes, at i det nordre Indlöb er der nu for Tiden kun $9\frac{1}{2}$ Fods Dybde med laveſte Vande.

Derſom Omſtændighederne fordrer det, vil man kunne gaae imellem *Fredeſkjær* og Kyſten, i ſaa Tilfælde bör der holdes nærmeſt Skjæret eller Klippen, for at undgaae det blinde *Hroraſkjær*, ligeſaa vil man

kunne gaae imellem *Huggeſkjær* og *Midholmeboka*, og da holdes Flagſtangen paa Vaaningshuſet eller den ſydligſte Flagſtang nöie overeet med Sydpynten af *Fredeſkjær*.

Imellem *Huggeſkjær* og *Nokken*, ſamt mellem dette og *Skibsholm*, er der Dybde nok for ſaadanne Skibe, men Norden om *Midholm* kan intet Fartöi komme, da der er fuldt af Skjær, paa hvilke, ligeſom paa de forhen omtalte Skjær, Söen bryder med mindſte Bevægelſe; de ere for det meſte alle ſynlige med lav Vande.

I övrigt boe der for Tiden Lodſe paa Sydſiden af *Vapna-Fjord* i *Fagra-Dal*, og paa den anden Side i Nærheden af *Leidarholm*, ſom paa det ſædvanlige Signal, for at kalde Lods, vil komme ud til Skibene naar Veiret og Brændingen mod Kyſten ikke gjör det umuligt for dem at ſætte Baad i Söen. Med nye og fuld Maane er her höit Vande omtrent Klokken 12, og Vandet falder og ſtiger almindelig 6 til 7 Fod.

Strax Sönden for *Leidarholm*, ſom er adſkildt fra det faſte Land ved et ſmalt Sund og udmærket ligeſom forommeldte *Midholm* og *Langholm* ved at være græsbegroet, ſamt ved en Mængde opreiſte Stænger, omtale ældre Skrivter tvende ſmaae Vige, der have været afbenyttede og kjendte under Navn af *Leirhöfn* og *Korsvog*; de ere begge udſatte for den Söegang, ſom ſydlige og öſtlige Vinde reiſe fra Fjordens modſatte Side, dog eragtes *Korsvog* midlertid ikke utjenlig til Sommerleie, iſær naar der kunde blive gjort Indretning til en paalidelig Landfortöining med Ringe eller Stolper, men ſom i Iisland er forbunden med Vanſkelighed at beſæſte, da Stenene paa Kyſten ikke er Granit, men af Lava-agtig Beſkaffenhed. I övrigt ſkulle det være et beſynderligt Tilfælde, der maatte foranledige at blive nödt til at ſöge diſſe Vige ſom Stoppepladſe.

Omtrent een Kabbellængde uden for Pynten af *Leirhöfnartange* ligger et blindt Skjær. Paa Nordveſtſiden af denne Landtunge er der en ſmal $\frac{3}{4}$ Miil indgaaende Bugt, kaldet *Loon*, men tvers for dens Indlöb er der en Barre eller Grund, ſom ſpærrer Indſeilingen, imidlertid ſkulle lidet dybtſtikkende Skibe mueligen kunne komme derind, naar de benyttede Öieblikket af höit Vande, og det tillige var godt Veir, ſaa at ikke Söegang eller ſvær Dynning havde Sted. Inden for Barren er der

bety-

betydelig Dybde, og et i alle Henſeender betrygget Vinter- og Sommerleie.

Ved Ind- og Udſeilingen af *Vapna-Fjord*, kunne Skibe ved tilfældige Leiligheder ſtoppe under Kyſten med Aflandsvind paa adſkillige Steder efter Loddet, ſaaſom paa Nordſiden af Bugten under *Fuglebiargarnæs* og udefter, ſom og paa Sydſiden under *Kollemule-Fjeld*, ſamt længere inde under *Kroſſavikur-Fjeld*, dog bör man vogte ſig for nogle meget nær Landet beliggende Skjær.

BIARNAREY.

Er en liden og lav Öe udenfor *Kollemule-Huk* eller Sydhukken af *Vapna-Fjord*, og er adſkildt fra Landet ved et omtrent 500 Favne breedt Sund. Denne Öe udmærker ſig ved en paa den Nordoſtlige Deel af ſamme opſtaaende liden Klippe, ſom har lodrette Sider, hvilket har foranlediget at den er givet Navn af *Giötbiorg*; Öen er iövrigt meget græsbegroet, rundt om den er der endeel Skjær, ſamt nogle over Vandet opſtaaende Klipper, af hvilke tvende henved een Kabbellængde S. O. fra Öen nær hinanden ſtaaende Klipper ſærdeles udmærke ſig. I Sundet mellem *Biarnarey* og Landet, er der ofte en rivende Ström, og en Mængde blinde Skjær ligge omkring og noget ud fra *Kollemule-Huk*, ikke deſtomindre kunne, og man haver ſeet Skibe at gaae herigjennem.

Sönden for *Biarnarey* ligger *Filaſkjær*, og længere borte *Brekka-Skjær* paa hvilket der efter Angivende er omtrent 3 Favne Vand og hvorpaa Söen altſaa bryder; de kunne være farlige for Skibe, ſom i tykt og taaget Veir kom her under Kyſten.

HIERADS-FLOIN-BUGT.

Denne Bugt har i ſit Inderſte en meget flad Sandkyſt imellem to udgaaende höie Forbjerge, nemlig den foromtalte *Kollemule-Huk*, og det paa den anden eller S. O. Side, ſom ogſaa haver en udmærket Gruppe af höie Fjelde, blandt hvilke det af de Söefarende meget bekjendte *Borgar-Fjeld*, ſom findes aflagt i Kaartet No. 5, hæver ſin ſneetakte Krone i en

 Höide

Höide af 600 Favne over Havet, altſaa efter Öiets mere eller mindre Höide over Vandſpeilet, vil kunne ſees fra et Skib, paa en Afſtand af 16 til 18 Mile. Dets Top toner ſig tildeels ſom en gammel gothiſk Borg med Taarne, men under andre Retninger ſkal det viſe ſig ſom en Sadel eller med en Hulning og igjen i andre Retninger ſees ligeſom en Aabning, ſom iblandt lignes med en Port eller Dör *).

Et andet langt Sönden for beliggende Bjerg eller Fjeld *Huusgavlerne* kaldet, ſom ligger imellem *Seidis* og *Miö-Fjord*, er ogſaa et ſærdeles vigtigt Söemærke for de ſom komme her under Kyſten. Det udmærker ſig ved trende jævnſides liggende Fjelde, ſom i Indbildningen ſynes at ligne Huusgavler, hvoraf det har faaet ſit Navn.

I *Hierads-Floin-Bugt* kjende vi kun eet Tilflugtſted for Skibe, ſom er i en liden Viig kaldet *Mule-Havn*, ½ Miil Sönden for *Biarnarey*; dens Beliggenhed udmærker ſig fra de andre ubetydelige ſmaae Vige under denne höie Fjeldkyſt, ved 6 tværs ud men nær ved Kyſten Sönden for Havnen, temmelig höit over Vandet, opſtaaende Klipper, hvis Toppe ere græsbegroede. Vigen eller Havnen er inden for et lidet höit Næs, kaldet *Mule-Tange* **), ſom ſkyder S. O. ud fra Kyſten.

Saavidt vi ere underrettede har denne Havn endnu ikke været benyttet til Skibsleie, ſkjöndt de ſig uden for Landet iblandt opholdende Fiſkebyſſer have löbet ind at ſtoppe uden for Indlöbet til Vigen paa 12 Favne Vand. Her er imidlertid viſt nok en temmelig god Havn, da endog S. S. O. Vinde ikke ſætte formedelſt Dybdens jævne Aftagende ude fra ind efter, nogen ſynderlig Söe ind, og den ſiges desuden at være fri for Indſætning af Haviis; men med Nordlige og Veſtlige Vinde falder der overmaade heftige Vindkaſt need fra Fjeldene. Den kan imidlertid i alle Tilfælde kun ſöges ſom Nödhavn for Driviis i Söen o. ſ. v., da Nordlige og Veſtlige Vinde, med hvilke man kan udſeile den, er imod for de ſom ſkulle Nord paa.

Det bedſte Skibsleie i Havnen, er der hvor Ankeret er mærket i det medfölgende ſpecielle Kaart, hvor Grunden er Leer og Sandbund paa en Dybde af 4 til 5 Favne. Der

*) Dets Toning vil komme i Beſkrivelſen til Kaartet No. 5.

**) Dog vel at bemærke at denne Tange ſaavelſom de omtalte 6 Klipper, ere langt fra ikke ſaa höie ſom Fjeldkyſten de ligge ved.

Der bör fortöies for 3 Ankere, eller for 2 Ankere og eet Landtoug, det nærmeſte man kan til den Öſtre Side. Skibe ſom ſee ſig tvungne at ſöge denne Havn, gjöre bedſt, naar Vinden tillader det, at anlöbe den Syd fra, ved at fölge Sandkyſten inde i *Floin-Bugten* og holde videre Nord efter; paa den Maade er man mindre udſat for Skjærene uden for den höie Kyſt, ſom paa denne Side ligger nærmere Kyſten end paa Nordſiden af Vigen, og Havnen bliver kjendeligere ved de forhen omtalte 6 Klipper, ſom ved at komme Syd fra ſees adſkildte, hvoriblandt de tvende, *Krie-Stape* og *Skegle-Stape*, udmærke ſig fra de andre ved deres Störrelſe. Under Indſeilingen holdes nærmeſt *Mule-Tange*, da der ved Kyſten paa den anden Side er mere ureent, dog tör man ikke gaae Pynten eller den ſaakaldede *Bodehals* alt for nær, thi der ligger ogſaa nogle blinde Skjær, dog ikke meer end 15 Favne fra Land.

Mule-Havn er ikke beboet, da den er ſaagodtſom aldeles utilgjængelig fra Landſiden formedelſt Fjeldenes bratte Sider, der ere meget mörke og af forbrændt Udſeende.

Forfriſkninger kan her altſaa ikke faaes, dog er her Leilighed at faae Vand.

De betydeligſte Trykfeil i Andet Hefte.

Pagina 6 Linie 6 ſtaaer – af Veſtlige – læs – af de Veſtlige. P. 8 L. 7, möder – l. – mödes. P. 8 L. 32, at aflægge – l. – for at aflægge. P. 18 L. 19, Onundar-Fjord – l. – Önundar-Fjord. P. 21 L. 5, Skliabrekka – l. – Skeliabrekka. P. 22 L. 10, er adſkilt – l. – ſom er adſkilt. P. 23 L. 7, vver – l. – over. P. 28 L. 10, Mundarnæs – l. – Munundarnæs. P. 30 L. 28 og 34, Boer – l. – Boder. P. 32 L. 15, af andre Fjorde – l. – af de andre Fjorde. P. 33 L. 8, underkaſtede – l. – underkaſtet. P. 33 L. 14, Kaartet ſelv – l. – Kaartet over Bugten ſelv. P. 34 L. 18, medförer – l. – needförer. P. 35 L. 8 og 12, Thordarhöfde – l. – Thordurhöfde.

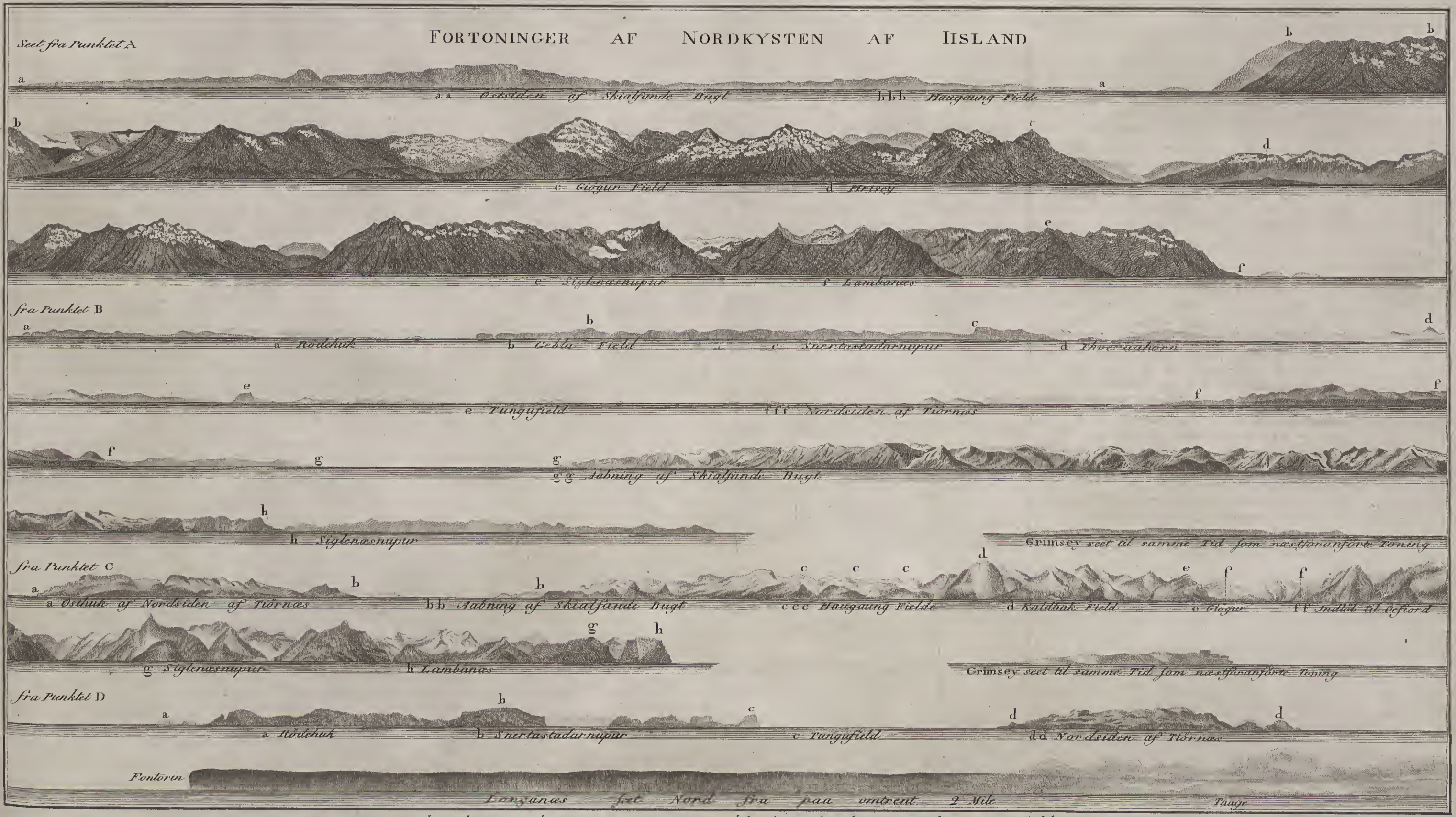
De betydeligſte Trykfeil i dette eller Tredie Hefte.

Pagina 3 Linie 20 ſtaaer – Nordkyſt opfylder – læs – Nordkyſt hvor den opfylder. P. 3 L. 27, deme – l. – dem. P. 5 L. 28, Pölge – l. – Fölge. P. 6 L. 12, egen – l. – eget. P. 6 L. 34, Iisjaker – l. – Fialljaker. P. 9 L. 27, ſtridige – l. – ſtride. P. 11 L. 14, Strömmens – l. – Strömmenes. P. 13 L. 9, ſneelagte – l. – ſneebelagte. P. 14 L. 24 og 25, Springet – l. – Springtid. P. 15 L. 7, paa diſſe – l. – paa en af diſſe. P. 15 L. 13, aftegnet – l. – aftagende. P. 15 L. 29, Tinde – l. – Tinder. P. 15 L. 31, Ovrighed – l. – Övrighed. P. 16 L. 2, af en udlöbende – l. – af den udlöbende. P. 16 L. 7, bedſte paa – l. – bedſte ere paa. P. 16 L. 18, Rhed – l. – Rehd. P. 17 L. 17, Fnios-Elven – l. – Fnioſk-Elven. P. 17 L. 29, Grim – l. – Grims. P. 19 L. 22, forommeldte Taae, ſom – l. – forommeldte Taae (ſee Side 15) som. P. 22 L. 11, de har tillige – l. – den har tillige.

P. 25 L. 26, indtil der ſees – l. – ſaaſnart der ſees.

P. 27 L. 20, Faxſkjær – l. – Faxeſkjær.

P. 29 L. 8, Gunnolfsviſkur – l. – Gunnolfsvikur.

Det maae bemærkes at Snepletterne paa Biergene, og Sneebelægningen forandres meget ved Veirets Indflÿdelse